

Vlaams
Parlement

vergadering **C3**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 1 oktober 2020

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de evaluatie, toekomstige planning en structurele verankering van de zomerscholen – 3182 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de zomerscholen – 3212 (2019-2020)	4
VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de toegang tot laptops en internet voor alle leerlingen uit de tweede en derde graad van het secundair onderwijs – 3192 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over onderzoeken met betrekking tot digitaal onderwijs in Vlaanderen – 3274 (2019-2020)	12
VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nieuwe formule van het toelatingsexamen voor arts en tandarts – 3206 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het digitale toelatingsexamen voor arts en tandarts – 3259 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de evaluatie van het toelatingsexamen voor arts en tandarts – 3272 (2019-2020)	19
VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de evaluatie van de mondkemperplicht in het secundair onderwijs – 3234 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de mondkemperplicht in het secundair onderwijs – 3305 (2019-2020)	27

- VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het 'Vlaams kader loop- en andere studentieke activiteiten'
– 3252 (2019-2020)
- VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het 'Vlaams kader loop- en andere studentieke activiteiten'
– 3297 (2019-2020)
- VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de controle op studentendopen en de opvolging van grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs
– 3328 (2019-2020) 38
- VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over lerarenuitval door de coronacrisis
– 3256 (2019-2020) 45
- VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de samenstelling en werking van de commissie Beter Onderwijs
– 3270 (2019-2020) 50

VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de evaluatie, toekomstige planning en structurele verankering van de zomerscholen – 3182 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de zomerscholen – 3212 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, het nieuwe schooljaar is begonnen waardoor het zomerscholenproject op z'n einde is gekomen, voorlopig althans. U hebt immers aangekondigd dat het project een vervolg krijgt.

De zomerscholen hadden als bedoeling om de achterstand die de meest kwetsbare leerlingen tijdens de scholenlockdown hadden opgelopen, te beperken en de onderwijskansen zo gaaf mogelijk te houden. De zomerscholen waren vrijwillig voor leerlingen en leerkrachten die er moesten instaan voor de lessen. De initiatieven werden lokaal opgezet door schoolbesturen en/of stads- en gemeentebesturen die konden intekenen op de projectoproepen van het departement Onderwijs. De Vlaamse overheid voorzag in een vergoeding voor de organisatoren.

Bij de eerste oproep hadden er zich 144 zomerschoolprojecten aangemeld, waarvan er 123 door de administratie werden goedgekeurd. Na de tweede oproep kwamen daar nog eens 48 projectaanmeldingen bij, waarvan er 47 werden goedgekeurd. Dit bracht het totaal op 170 zomerscholen, wat zeker een succes was. Ruim 10.000 leerlingen werden daardoor bereikt. De vraag was in vele gevallen zelfs groter dan het aanbod.

U hebt aangekondigd dat u het project wilt verlengen, waardoor sommige van mijn vragen vervallen, maar ik wil er toch nog enkele stellen. Zijn alle van de 170 goedgekeurde zomerscholen effectief georganiseerd? Of zijn er zomerscholen vanwege de zogenoemde tweede coronagolf in augustus niet kunnen doorgaan? Ik pols hierbij specifiek naar de provincie Antwerpen, gezien daar eind juli een soort van 'lockdown light' is ingeroepen. Dezelfde vraag geldt ook voor Brussel, waar de situatie slecht was en eigenlijk nog altijd is.

Hoeveel leerlingen zijn er uiteindelijk naar de zomerscholen gegaan? Zoals gezegd, was er bij de start van de zomer sprake van ruim 10.000 ingeschreven leerlingen. Weet u exact hoeveel leerlingen die zomerscholen hebben gevolgd? Waren er leerlingen ingeschreven die uiteindelijk niet zijn gekomen waardoor er plekken leeg bleven? In juli was er sprake van dat enkele scholen zouden werken met een waarborgsysteem of dat er boetes konden worden gegeven indien men zijn kind inschreef maar het niet kwam opdagen, net omdat de vraag groter was dan het aanbod. Hebt u er zicht op of deze praktijk heeft plaatsgevonden?

Hebt u zicht op hoeveel leerlingen er bereikt werden via het digitale aanbod Zomerschool.Vlaanderen? Hoeveel keer zijn de programma's online geraadpleegd en wat waren de kijkcijfers van de televisie-uitzendingen?

Minister, u beloofde een wetenschappelijke evaluatie. In de plenaire vergadering van 8 juli zei u dat deze studie vooral zal kijken naar de goede praktijken en welke suggesties van hieruit vertrekkende aan het onderwijsveld kunnen worden

overgemaakt. Zal deze studie zich daartoe beperken of zal er ook gepeild worden naar de leerwinst die gemaakt is door de kinderen in die zomerscholen?

Door de grote autonomie van de lokale besturen ontstond er een discrepantie. In sommige gemeenten of sommige gebieden werden er veel zomerscholen georganiseerd, terwijl daar soms minder grote populaties van leerlingen waren met achterstand. In andere gebieden waar er net veel leerlingen met risico op achterstand waren, zijn er dan weer minder zomerscholen georganiseerd. Hoe wilt u deze discrepantie in de toekomst proberen te vermijden?

De zomerscholen werden vooral bemand door vrijwillige leerkrachten en studenten uit de lerarenopleiding. Gaat u in de toekomst op deze twee categorieën blijven steunen of komt er een andere aanpak? Zult u overleg plegen met het hoger onderwijs, namelijk de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) om de keuze om hieraan te participeren te promoten bij hun studenten?

Ik werd gecontacteerd door de Vlaamse Scholierenkoepel, die een beetje bezorgd is. Enerzijds zijn ze heel blij met het initiatief en de verlenging die u geeft aan de zomerscholen. Anderzijds vragen ze dat u erover waakt dat de vrijwilligheid gewaarborgd blijft. Dit is natuurlijk heel goed voor leerlingen in kwetsbare situaties, maar ze vragen om erover te waken dat ook deze leerlingen recht blijven houden op voldoende vrije tijd. Ik weet dat het vrijwillig is voor zowel leerlingen als leerkrachten, maar zij vrezen dat als er een tekort is en de school verplicht moet remediëren, die verplichte remediëringmomenten in de weekends of de vakanties zullen vallen, en als de leerlingen niet deelnemen, ze niet hebben deelgenomen aan de aangeboden remediëring.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Na een woelig schooljaar wegens coronaomstandigheden werden tijdens de afgelopen zomerperiode in verschillende gemeenten zomerscholen ingericht. De bedoeling was om leerlingen voor te bereiden op het nieuwe schooljaar en om de vele gemiste lessen indien mogelijk en zo veel als mogelijk te compenseren.

Thomas More is bezig met een onderzoek om de goede praktijken en de verbeterpunten van de zomerscholen in kaart te brengen. Een evaluatie van dit initiatief is zeer waardevol, zeker gelet op de actie in het regeerakkoord om de zomerscholen te faciliteren met het oog op de taalstimulering van het Nederlands. Maar nu, tijdens de bijkomende leerscholen, is men ook in de richting van leerachterstand gegaan.

Tijdens mijn bezoeken aan de zomerscholen leerde ik dat er wisselende ervaringen zijn met onder andere de leerstofverwerking en de na te streven doelstelling van het inhalen van die leerachterstand.

Minister, wat zijn uw eerste inzichten over de zomerscholen? Welke goede praktijken en welke knelpunten werden vastgesteld? Wanneer zal het evaluatierapport van Thomas More worden opgeleverd? Wat zijn de onderzoeksvragen en de beoogde inzichten van dit onderzoek?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb nog geen volledig en gedetailleerd rapport opgeleverd gekregen. Van bij de start van die zomerscholen hebben we wel een grondig evaluatieonderzoek besteld bij de Thomas More-hogeschool. Ik verwacht dat dat rapport begin november zal worden opgeleverd.

In het kader van de uitbetaling van de zomerscholen vragen wij wel de effectieve leerlingenaantallen op die aan die verschillende klassen hebben deelgenomen. Die afrekeningen komen nog binnen. Dat geeft dus slechts een partieel beeld over wat werd geannuleerd en stopgezet.

Ik kan u wel het aantal geannuleerde zomerscholen meegeven. Die data zijn niet meer gewijzigd. In de eerste ronde werden 7 zomerscholen geannuleerd en in de tweede ronde 4. In ongeveer 40 zomerklassen in de eerste ronde heeft men aanpassingen aan het programma doorgevoerd en was er geen volledige annulatie nodig. In de tweede ronde was zo'n ingrijpende aanpassing nodig in 15 zomerklassen. Die aantallen moet je in het kader van de totale cijfers bekijken. In de eerste ronde gaat het om 40 scholen van de 634 zomerklassen, in de tweede ronde om 15 van de 152 zomerklassen. In beide rondes gaat het ongeveer om 10 procent van de zomerklassen. Uiteindelijk zijn er in totaal 11 zomerscholen volledig geannuleerd.

De belangrijkste reden voor aanpassing of stopzetting waren de stijgende coronacijfers, vooral in de provincies Antwerpen en Limburg en nauwelijks of niet in Brussel. Daarnaast was er een minimale afwezigheid om de klassieke redenen, zoals ziektes enzovoort. Op grond van een eerste vaststelling kunnen we dus wel stellen dat het publiek zeer gemotiveerd was. En dat is toch niet zo eenvoudig. Want je kunt misschien wel verwachten dat de ouders zeer gemotiveerd zijn, maar blijkbaar waren de leerlingen dat toch ook. De eerste evaluaties wezen op een betrekkelijk positieve evaluatie, ook van de leerlingen zelf.

Er hebben mij geen berichten bereikt over het werken met volmachten of boetes. Dat is dus niet nodig gebleken.

Zomerschool.Vlaanderen, het digitale verlengstuk, kunnen we als redelijk succesvol evalueren, denk ik. Het YouTube-kanaal heeft 4000 abonnees en 81.000 unieke kijkers. Op TikTok zijn er meer dan 16.000 volgers. Op televisie bereikten sommige afleveringen meer dan 50.000 lineaire kijkers.

We zorgen er ook voor dat de video's van Zomerschool.Vlaanderen het hele schooljaar beschikbaar blijven als ondersteunend lesmateriaal. Dit is dus ook een investering voor de toekomst. We zullen er ook voor zorgen dat die lessen terug te vinden zijn via KlasCement, waar alles geïnventariseerd wordt, en het Archief voor Onderwijs. Op die manier kan dat lesmateriaal altijd kwaliteitsvol gebruikt worden.

Met die wetenschappelijke studie willen we een systematisch zicht krijgen op het profiel van iedereen die eraan heeft deelgenomen, waar en op welke wijze die zomerscholen georganiseerd werden, wat er werd aangeboden ... Dat is heel divers en we willen de beste praktijken kunnen uitwisselen. Ik wil natuurlijk ook weten hoe alle betrokkenen die zomerscholen ervaren hebben, wat de sterktes en de zwaktes waren. Hiervoor is voor mij de stem van organisatoren en lesgevers, maar ook van leerlingen en ouders natuurlijk van tel.

Ik verwacht de resultaten van dat wetenschappelijk onderzoek in november. Er werd evenwel geen leerwinst gemeten. Daarvoor zou er bij aanvang een gestandaardiseerde nulmeting uitgevoerd moeten zijn en op het einde van die zomerschool nogmaals een test. Ik weet niet of dat echt zou bijdragen tot het welslagen. Als er gestart wordt met een test en afgesloten met een examen, is er niet veel 'zomers' meer aan. Dan is het precies enkel school.

Ik heb wel gevraagd aan de onderzoekers om hun onderzoeksresultaten ook naast andere wetenschappelijke literatuur en praktijkvoorbeelden te leggen, bijvoorbeeld die van Nederland, waar men hier meer ervaring mee heeft. Dat zou moeten resulteren in een toegankelijke en onderbouwde inspiratiegids voor organisatoren

van toekomstige zomerscholen. We willen dit namelijk effectief verankeren voor de toekomst. Daarom wil ik streven naar een inspiratiegids die klaar is in het voorjaar van volgend jaar, zodat we op tijd zijn voor de zomervakantie.

In september lanceerde ik, opnieuw samen met mijn collega Bart Somers, een oproep voor 'bijscholen'. Aanvankelijk was de titel 'herfst- en winterscholen', maar dat was eigenlijk niet correct omdat die zomerscholen gepaard gaan met sport en spel, wat niet het geval is bij het concept van de 'bijscholen'. Daarom heb ik de noemer aangepast, omdat het bij de bijscholen enkel gaat om het inhoudelijke en niet over spel en vermaak. Daarvoor konden aanvragen ingediend worden tot 30 september. Ik heb die termijn ondertussen verlengd, omdat er nog te weinig aanvragen binnengelopen waren. Ik snap wel dat men in de zomer misschien wat meer tijd had dan nu bij de opstart van de scholen.

We willen ervoor zorgen dat scholen remediëringstrajecten kunnen organiseren om echt op maat te kunnen werken voor kleine groepen leerlingen uit het secundair onderwijs of zelfs individueel. Deze remediëringstrajecten hebben tot doel de leerlingen bij te spijkeren waarbij een bepaalde achterstand werd vastgesteld. Het gebeurt natuurlijk op basis van vrijwilligheid, wat inderdaad een dreigend gevaar blijft. Die bijscholen zijn niet alleen mogelijk tijdens de vakanties en in het weekend maar ook na de schooluren. Het kan dus ook in een gewone schoolweek. We moeten er wel voor opletten dat er niet de neiging ontstaat om dat te bekijken als verplichte remediëringstrajecten, waarop men uiteindelijk ook geëvalueerd zou kunnen worden.

Verschillende zomerscholen hebben studenten uit de lerarenopleiding ingeschakeld. Onder de vorm van coaching of onder begeleiding van een ervaren leerkracht, draaiden ze mee in de zomerklassen. Ook daar zal het evaluatieonderzoek aandacht aan moeten besteden, want dat is misschien wel een idee voor een soort structurele verankering, waarbij men vanuit de lerarenopleiding een soort 'prestige' zou kunnen uitoefenen in het kader van die zomerscholen.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord.

U geeft zelf aan dat er nu voor de tweede ronde en voor de bijscholen minder aanvragen zijn en dat u daarom de aanvraagtermijn hebt verlengd. Zou het niet kunnen dat er een soort van 'bijschoolmoeheid' ontstaat? In de zomervakantie gaat het over twee maanden, waarin twee weken zomerschool maar een klein percentage van de vakantie is. Als de vakantie maar een week lang is, zoals herfstvakantie, en als je daarin nog een bijscholing organiseert, dan is dat ingrijpender voor de leerkrachten.

In de Septemberverklaring is er veel geld beloofd voor het onderwijs – en dat juich ik alleen maar toe – maar het zou misschien ook een goed idee zijn om de leerkrachten die participeren in de bijscholen niet alleen een vrijwilligersvergoeding te geven maar ook beter te verlonen. Ik weet dat het geld niet tot in de hemel groeit; het is dus maar een suggestie. Het geldt evenzeer voor de studenten die worden ingeschakeld: als zij een vergoeding krijgen, zouden ze misschien ook meer gemotiveerd zijn.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoorden.

Ik denk uit uw verhaal te mogen opmaken dat de zomerscholen vooral een forum zijn geweest om leerlingen op een leuke en educatieve manier voor te bereiden op

het nieuwe schooljaar. We hadden oorspronkelijk gezegd 'leerachterstand wegwerken', maar u merkt terecht op dat in een onderzoek geen leerwinst kan worden gemeten door het ontbreken van een nulmeting en omdat men vaak maar tien dagen naar de zomerschool ging. Het is wel heel goed geweest om bepaalde begrippen, structuur, bepaalde leerstof, termen uit het rekenen en het lezen, op te frissen, zodat de kinderen veel beter hun schooljaar kunnen starten en er geen starterstijd meer verloren gaat.

Ik wil even ingaan op de remediëringstrajecten onder de noemer 'bijscholen'. Ik had op de website gelezen dat het vooral de bedoeling was om maatwerk aan te bieden voor kleine groepen leerlingen uit het secundair onderwijs om een bepaalde achterstand weg te werken. Het zou zich dus vooral richten op het secundair onderwijs. Dat is heel belangrijk en het is ook een goed initiatief als er dan ook effectief wordt gewerkt op de finaliteit bij elke leerling. Het moet inderdaad de doelstelling hebben om leerachterstand en onderwijsdoelstellingen bij te stellen. Ook heel belangrijk is dat de flexibele organisatie die mogelijk kan worden aangeboden – sport en spel zoals bij de zomerscholen –, in de bijscholen ook kan, maar dat de onderwijsdoelen en de leerinhouden wel centraal moeten staan. Ik vind dit een heel belangrijk verschil met de zomerscholen, waar het speel- en ontspannende effect veel meer op de voorgrond stond. Als we daarmee starten en als er zich een aantal projecten aandienen, is het heel belangrijk om goed op te volgen wat het doel en de resultaten van de bijscholen zullen zijn en welke finaliteit de zomerscholen zullen krijgen.

Ik wil toch een blijvend onderscheid maken tussen de zomerscholen die we voor het 'leren' hadden opgericht en de taalinitiaties die al bestonden en die we moeten voortzetten. Ik vind het toch twee verschillende dingen. Ze heten allebei zomerscholen, maar ik vind het twee aparte zaken.

Voor mij is het vooral belangrijk om goed te evalueren zodat de centen efficiënt en functioneel worden ingezet.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, misschien moeten we eens nagaan of we in het Europees Parlement een zaal kunnen hebben waar we kunnen vergaderen omdat het hier binnenregent.

Zoals u weet, zijn mijn partij en ik grote voorstander van de zomerscholen. Ze zijn deze zomer georganiseerd op een kort tijdsbestek; dat is niet onbelangrijk om toch even te vermelden, want we dreigen dat te vergeten. Voor de manier waarop ze zijn georganiseerd in dat korte tijdsbestek, verdienen de minister en de administratie een applausje.

Een goede evaluatie is cruciaal, omdat het een project is dat, door de omstandigheden, snel is georganiseerd maar dat ons leert dat het een mooi initiatief is, ook om de volgende jaren voort te zetten.

Ik denk dat men een verschil moet maken tussen de zomerscholen en bijscholing, niet alleen wegens de tijd, maar bij een zomerschool heb je altijd een bepaald traject afgewerkt. Dan kan ofwel het afgewerkte traject worden herhaald ofwel het komende traject voorbereid. Ik denk dat dat bij bijscholing toch wat minder speelt bij die leerlingen.

Wat de opmerking betreft die collega Beckers daarjuist maakte over de lesgevers, ik denk inderdaad dat dat juist is. Je moet ook kijken naar de financiële haalbaarheid en dergelijke zaken. Het kan zijn dat het wordt meegerekend, maar als dat niet zou worden meegerekend, denk ik dat het toch interessant kan zijn om te bekijken of lesgeven in die zomerscholen of bijscholing geven zou kunnen worden

meegenomen in de stage-uren van de stages die er altijd zijn bij lerarenopleidingen. Ik zeg niet dat dat op dezelfde manier moet worden meegenomen, maar misschien als percentage of iets dergelijks. Voor die leraren in opleiding is dat immers natuurlijk een extra drijfveer. Dat geeft hun ook de mogelijkheid om in die aangepaste setting toch ervaring op te doen. Daar valt dus misschien wel iets voor te zeggen.

We wachten de verdere evaluatie af, maar ik denk dat het heel belangrijk is om op tijd te beginnen met de organisatie voor volgende zomer. Hopelijk bereiken we opnieuw de doelgroepen die we willen bereiken. Die zomerscholen zijn voor iedereen, maar we moeten zeker degenen kunnen bereiken die we extra mee willen krijgen. Minister, uit de eerste resultaten en uit uw voorgaande antwoorden op dergelijke vragen over de zomerscholen bleek dat dat toch het geval is.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Vooreerst denk ik dat we alle kansen moeten aangrijpen om die kloof te dichten die er is, en die wellicht door corona nog werd vergroot. Minister, ik vroeg me af of er in het onderzoek dat u hebt gepland, dat eraan komt, ook rekening wordt gehouden met de verschillen die er zijn in de diverse zomerscholen. U haalde het eventjes aan, maar als we evidencebased beleid willen voeren, dan is het heel belangrijk dat we ook de conclusies van dat onderzoek kunnen meenemen, dat we evaluaties kunnen maken van wat er in de zomerscholen is gebeurd en daar conclusies uit trekken. Bent u dus bereid om bij een volgende call, voor het volgende schooljaar wellicht dan, ook rekening te houden met wat er uit die onderzoeken komt?

Als lokaal bestuurder heb ik zelf mogen ervaren wat het is om een zomerschool te mogen inrichten. Ik kan u allen verzekeren dat dat toch wel heel wat werk heeft gevegd. Zeker als je als openbaar bestuur zelf geen inrichter van basis- of secundair onderwijs bent, is het toch wel wat zoeken om ter zake coördinatie te vinden. Wordt die differentiatie naargelang wie die zomerscholen inrichtte ook meegenomen?

Is er ook een link tussen het leerplichtonderwijs en de ervaringen die er zijn in die zomerscholen? Hoe zal dat dan precies gebeuren? Onze fractie blijft er wel van overtuigd dat remediëring en differentiatie echt wel in de klas moeten gebeuren, dat er in de klas echt wel tijd moet worden gemaakt voor die leerlingen die het het moeilijkst hebben, die daar het meest nood aan hebben. Dat hebben we vanmorgen ook gehoord tijdens de hoorzitting.

Als we dit Vlaanderenbreed willen realiseren, als we voor elk kind, ongeacht waar het woont of les volgt, de mogelijkheid willen geven om de kloof te dichten en het kansen te geven, dan vraag ik me af hoe we dat zullen realiseren als we ook studenten uit de lerarenopleiding inzetten. Want ik merk dat, hoe verder de afstand is tot de lerarenopleiding, hoe minder stages er worden gelopen. Er zijn stages met bijvoorbeeld de Katrol, een vereniging voor huistaakbegeleiding. Hoe dichter de studenten gehuisvest zijn bij de hogeschool of bij de lerarenopleiding, hoe meer er stage doen op die plaats. Voor de verder afgelegen gebieden is dat niet zo positief, ik vroeg me af hoe we dat Vlaanderenbreed kunnen realiseren.

In de Septemberverslaging las ik dat de regering als doelstelling heeft om maximaal leerlingen tijdens de coronacrisis te begeleiden die vroegtijdig de school zouden verlaten en om die aan boord te krijgen. Daar wordt expliciet verwezen naar het jeugdwerkzorgwerk. We moeten dat meenemen. Hoe staat dat in relatie tot de bijscholen, die toch echt wel op onderwijs gericht zijn en niet zozeer op dat jeugdwerk?

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Ik spreek vanuit mijn lokale ervaring. De evaluatie was globaal genomen heel positief. We werden aanvankelijk als inrichtende macht van de gemeentelijke basisschool wel geconfronteerd met kinderziektes. De verloning van de leerkrachten is even moeilijk geweest. Dat is een zekere kost als men dat niet kan doen via een vrijwilligersvergoeding. Ik begreep dat het een eenmalige enveloppe was, maar de continuïteit gaat gepaard met middelen die vanuit Vlaanderen blijven komen in de toekomst. Vraagteken? Ja.

De coördinatie die u aanhaalt, is zeker voor kleine gemeenten geen overbodige luxe. Ze kunnen die ondersteuning goed gebruiken. De provincie heeft dat bij ons opgenomen, tot ieders tevredenheid. Blijft u de rol van de provincies ondersteunen? Geeft u hun de nodige ondersteuning om de ondersteuning te kunnen blijven opnemen ten aanzien van de coördinatoren om de zomerscholen te kunnen inrichten?

Lokaal, dat is de ervaring, is het heel goed dat er een heel nauwe samenwerking is met de school of met de verschillende deelnemende scholen, klasraad en klasleraar die dan ook de nodige input geven rond de deelnemende leerlingen. Een aanklappende aanpak is hier toch ook wel nodig gebleken. Het gaat natuurlijk over kinderen – en ouders – voor wie ondersteuning en begeleiding daarnaartoe aangewezen is. Het is onze ervaring dat het goed is om lokaal nadien te evalueren wat de leerwinst of effecten zijn, kwalitatief, via gesprekken in de klas. Dat heeft ons geleerd dat daar positieve effecten uit kunnen voortkomen.

Hoe zit het met de rol van de provincie? Wat is de stand van zaken van de continuïteit van de middelen?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Het onderzoek dat de zomerscholen – door Thomas More, denk ik – krijgen, zou heel wat werk omvatten. Is dat een eigen initiatief? Of komt dat van u? Is het een soort evaluatie of bevraging? Het is een vrij uitgebreide vragenlijst.

Ik wil nog iets anders onder de aandacht brengen van mevrouw Vandromme. Ik denk dat we hetzelfde zeggen. De zomerscholen en de taalcurssussen in de vakanties, dat is natuurlijk bovenop, naast wat we in de scholen doen. En ik denk dat dat goed is, maar ik stel ook vast op het terrein dat het in de scholen niet altijd lukt om alles geremedieerd te krijgen in die school of om alles actief te houden. Die zomerscholen bereiden voor, frissen op. Minister, zult u dat continueren? De zomerscholen zijn er niet omdat de leerkrachten niet genoeg hun best doen in het gewone schooljaar. Dat is absoluut niet waar. Op een bepaald moment is de onderwijstijd wel op, de achterstand die sommige leerlingen oplopen is soms heel groot. Zomerscholen zijn een heel goede manier om die achterstand in te lopen zonder dat we zeggen dat leerkrachten in het gewoon onderwijs hun best niet doen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Die evaluatie is natuurlijk wel in mijn opdracht door Thomas More verricht, vrij uitvoerig, hoop ik toch. Ze wordt opgeleverd in november, maar dat is gebeurd, net met de bedoeling om te kunnen verankeren.

Dat gebeurt vanuit de overweging om dit geen one shot te laten zijn, maar om te proberen om dat onmiddellijk structureel te verankeren. Daarom zal ik ook in een structurele financiering voorzien, zoals hier gevraagd.

Iets anders is de bijschoolmoeheid. Dat is juist. Diegenen die de bijscholen moeten organiseren, zijn in hoofdzaak de scholen zelf. Daarvoor heb je alleszins een

minder breed netwerk dan die zomerscholen. Voor de zomerscholen heb je ook diegenen die speelpleinwerking enzovoort organiseren. Als het gaat over de organisatie van de bijscholen in het weekend en in de week, is dat bijna exclusief het metier van de scholen zelf. Dat is een veel kleinere doelgroep die je kunt aanspreken. Dat maakt dat er minder interesse zal zijn. Ik wil ten minste de mogelijkheid bieden om via zoveel mogelijk kanalen te proberen om die leerachterstand aan te pakken.

U vroeg ook naar de verloning. Voor alle duidelijkheid, er is een verloning. Er is een vergoeding voor wie daaraan deelneemt. Dat gebeurt niet onbetaald. Maar er is wel een probleem met de decretale bepalingen die zeggen dat een leerkracht niet betaald mag worden voor het verrichten van lestaken in dezelfde school. Dat is een probleem. Voordien hebben we dat probleem grotendeels kunnen onderwerpen omdat de zomerscholen altijd een organisatie was in samenwerking met een derde partij, met een andere vzw of met een lokaal bestuur. Maar wanneer het gaat over een gemeenteschool, dan is het lokaal bestuur en de onderwijsverstrekker dezelfde.

Het probleem is nog groter als het gaat over de organisatie van de bijscholen. We hebben daar nu een praktische mouw aan kunnen passen, maar we moeten dat structureel kunnen aanpakken. We moeten bekijken hoe we de decretale horde ook structureel kunnen nemen. Ik denk dat dat in dezen ook speelt. Dat maakt dat sommige scholen dat volledig met hun eigen personeel willen organiseren, en gelet op de decretale hordes, maakt het dat allemaal iets moeilijker.

Ik denk dat we, in het kader van de besprekingen die ook in de Septemberverklaring zijn toegelicht en de budgettaire consequenties van een en ander, daarvoor in middelen kunnen voorzien. Ook collega Bart Somers wil dat blijven financieren. Op dat vlak zit het goed.

Over de lerarenopleiding heb ik het gehad. We bekijken ook in welke mate we die kunnen integreren bij wijze van een vorm van prestige of zo, zoals ik daarstraks zei. Dat lijkt me wel ... Moet dat structureel ook als een vaste stage worden aangeboden in de lerarenopleiding? Dat is misschien een horde te ver. Mochten we kunnen werken met die prestages en mocht daar ook een extra incentive zijn vanuit de lerarenopleidingen zelf voor hun studenten, dat zou mooi meegenomen zijn.

Ik ben trouwens ook nog bezig met de zogenaamde buddyprojecten, waarbij dezelfde ratio wordt gevolgd: leerkrachten in spe, diegenen die een opleiding volgen in het kader van de lerarenopleiding, dat die ook worden ingezet in de scholen voor het coachen van leerlingen. Daarbij mik je op een leerwinst voor zowel de leerling in kwestie als voor de leraar in opleiding. Maar daar hoort u dra meer over.

Er zijn absoluut verschillen in de zomerscholen. Daarom net die evaluatie om de beste praktijken in kaart te brengen en die allemaal te bundelen in een soort inspiratiegids die ik in het voorjaar van volgend jaar zou willen publiceren. Het is evident dat dicht-bij-huisalternatieven beter werken voor de studenten. Niks menselijks is hun vreemd.

Wat betreft het jeugd welzijnswerk, eerlijk gezegd zou ik dat liever niet onder dat gesternte brengen. Ik denk dat we echt moeten blijven onderscheiden dat het een onderwijsproject is dat we, als het over de zomerscholen gaat, alleen wat aangenaam willen maken voor eenieder en dat het echt een zomers project is. Dat het een beetje vakantie is en een beetje leren: een mooie combinatie van de twee.

Daarnaast heb je dan de bijscholen, die zuiver gericht zijn op onderwijsdoelen. We moeten ook niet verbloemen dat dat een beetje seccer en schoolser is. Het is zuiver gefocust op de aanpak van de leerachterstand die 'en cours de route' is ontstaan.

Taken in het kader van het jeugdwelzijnswerk eraan toevoegen, zou ik niet doen. Ik vrees dan dat het project gecontamineerd dreigt te worden met allerlei doelstellingen en taken die niet die van het onderwijsveld zijn.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, ik meen uit uw antwoord begrepen te hebben dat er budgettaire gevolgen aan gekoppeld zullen worden en dat kan ik alleen maar toejuichen, want de structurele verankering is zeer belangrijk. Die zomer- en bijscholen zijn van groot belang. Natuurlijk moet het leren in de scholen gebeuren, maar we zien zelfs in grote vakanties een verlies van leerwinst bij leerlingen die met hun thuis niet naar musea gaan enzovoort. Het zijn net die leerlingen die we aan boord moeten houden. Ik ben blij met uw antwoord.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, ook ik wil u bedanken voor uw antwoorden. De zomerscholen zijn op een heel korte tijd uit de grond gerezen. Het was een nood die gegroeid is uit corona. Er zijn heel veel initiatieven ontstaan. Dat mag al een succes genoemd worden en daar zijn we heel tevreden mee. We kijken uiteraard uit naar het rapport van Thomas More. De collega's hebben een aantal pertinente opmerkingen gegeven, waarvan ik hoop dat ze deels ook in het onderzoek zullen worden beantwoord.

Ik kijk uit naar het nieuwe initiatief van de bijscholen. Ik hoop dat er effectief projecten bij komen omdat uit onderzoek blijkt dat corona de leerachterstand van sommige leerlingen zeker geen deugd heeft gedaan. Dergelijke bijscholen zouden zeker hun nut kunnen hebben.

Ik begrijp ook de bezorgdheid van de Vlaamse Scholierenkoepel dat vakanties en periodes van rust nodig zijn voor iedereen en dat we de vrijblijvendheid zeker moeten bewaken. Het is echter ook belangrijk dat het kan gebeuren. Zoals de heer Daniëls al zei, is ondersteuning in de klas en tijdens de schooluren het eerste. Als gevolg van de extra achterstand die nu is opgelopen, is echter extra bijscholing ten zeerste aangewezen. Als dat op een vrijblijvende manier kan gebeuren langs beide kanten, dan kan dit mogelijk een bijkomend succes worden.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de toegang tot laptops en internet voor alle leerlingen uit de tweede en derde graad van het secundair onderwijs
– 3192 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over onderzoeken met betrekking tot digitaal onderwijs in Vlaanderen
– 3274 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, zoals onder meer blijkt uit het rapport met de aanbevelingen van het maatschappelijk relancecomité dat werd opgericht door de Vlaamse Regering naar aanleiding van COVID-19, is er nog heel

wat werk aan de winkel om ervoor te zorgen dat iedere Vlaming toegang heeft tot de digitale samenleving. 11 procent van de Vlaamse huishoudens had in 2019 geen breedbandverbinding thuis. 66 procent van de jongeren in kwetsbare situaties heeft geen computer of laptop ter beschikking. Minstens 18.000 leerlingen van de tweede en derde graad moeten het zonder laptop stellen.

Zoals gezegd, had 11 procent van de Vlaamse huishoudens in 2019 geen breedbandverbinding thuis. Recent onderzoek van de VUB en UCL, op initiatief van de Koning Boudewijnstichting, heeft aangetoond dat dat bij huishoudens met lage inkomens zelfs een op de drie is.

In totaal zijn er via het programma van DigitalForYouth meer dan 11.500 laptops verdeeld onder secundaire scholen in Vlaanderen en Brussel. Ondanks de vele inspanningen is de vraag nog steeds groter dan het aanbod. Uit het antwoord op mijn schriftelijke vraag van 17 juni blijkt alvast dat laptops niet aan alle secundaire scholen werden verdeeld. Zo zijn er gemeenten of regio's die opvallend onderbedeeld bleven.

Bij code oranje zullen de tweede en de derde graad van het secundair onderwijs om de week les krijgen op school. In de andere week zal er dus worden overgeschakeld op afstandsonderwijs. De coronacrisis heeft duidelijk gemaakt dat afstandsonderwijs niet zo vanzelfsprekend is voor kinderen uit kwetsbare gezinnen – denk maar aan de beperktere toegang tot technologie.

Zowel op korte termijn – als er van code geel naar op code oranje wordt gegaan – als op lange termijn – als we afstandsonderwijs inderdaad, zoals u eerder hebt aangegeven, structureel willen verankeren –, is het dus absoluut noodzakelijk dat elke leerling over een laptop en internetverbinding beschikt. We moeten er dus alles aan doen om ervoor te zorgen dat alle leerlingen, zeker ook de meest kwetsbaren, mee kunnen in dit digitale verhaal.

Minister, welke maatregelen kunt u op de korte termijn nemen om ervoor te zorgen dat alle leerlingen, zeker de leerlingen uit de tweede en de derde graad, dit schooljaar over een laptop en internetverbinding kunnen beschikken?

Zou in de nabije toekomst de laptop een valabel alternatief kunnen zijn voor invulboeken, aangezien veel educatieve uitgeverijen nu al, bijvoorbeeld via digitale platformen, een digitale versie aanbieden, waardoor ook de kosten voor de ouders, zeker in het vrij onderwijs, zouden kunnen worden gedrukt?

Over een laptop beschikken, is niet voldoende. Je moet er ook mee aan de slag kunnen gaan. Wat kan er worden gedaan om ervoor te zorgen dat alle leerlingen over de nodige digitale basisvaardigheden beschikken om efficiënt met een laptop te kunnen werken?

En ten slotte, hoeveel secundaire scholen hebben sinds 1 september, ondanks code geel, toch beslist om één dag voor te behouden aan afstandsonderwijs? Hoeveel leerlingen zijn hierbij betrokken?

Minister, ik dank u alvast voor uw antwoord.

Ik geef graag het woord aan mijn collega/voorzitter.

Karolien Grosemans (N-VA): De leerkrachten in Vlaanderen hebben zich het afgelopen schooljaar enorm ingezet op vlak van digitaal onderwijs. Liefst 89 procent van hen heeft meermaals per week gebruikgemaakt van digitale platformen om leerlingen te laten oefenen en taken te maken. Dat blijkt uit een Europese enquête van Sanoma Learning die begin juni werd uitgevoerd bij leerkrachten uit het basis- en het secundair onderwijs. Volgens deze enquête

scoren de Vlaamse leerkrachten hiermee beter dan het Europese gemiddelde. Dat is positief en toont aan dat er heel wat bereidheid is voor meer digitaal onderwijs.

De leerkrachten staan niet alleen in hun enthousiasme voor digitaal onderwijs, ook Katholiek Onderwijs Vlaanderen brak in de zomervakantie een lans voor meer afstandsonderwijs, maar benadrukte tegelijk dat het geen verplichting mag worden. Ik deel die mening, elke school heeft immers andere prioriteiten op het vlak van digitalisering. Toch zal het belang van afstandsonderwijs alleen maar toenemen, net omdat het scholen toelaat om onderwijs op maat van elke leerling aan te bieden. Die hybride vorm van onderwijs, waarbij digitaal onderwijs als aanvulling dient op het klassieke onderwijs, biedt enorme opportuniteiten voor onze scholen.

Uit een ander onderzoek dat deze zomer verscheen, op initiatief van de Koning Boudewijnstichting, blijkt dat er bij ongeveer 40 procent van de Belgen een risico op digitale uitsluiting bestaat; bij de laagste inkomens ligt dat percentage zelfs op 75 procent. De belangrijkste reden hiervoor is het feit dat ze niet over genoeg digitale vaardigheden beschikken.

U hebt als minister al heel wat initiatieven genomen om die digitale kloof aan te pakken, denk maar aan het DigitalForYouth-project. Bovendien kondigde u in de plenaire vergadering van 1 juli al aan dat u bij de verdeling van die 35 miljoen euro aan extra ICT-investeringen een andere verdeelsleutel zult toepassen. Scholen met veel leerlingen met SES-kenmerken (socio-economische status) zullen hierdoor extra middelen krijgen, net om die digitale kloof aan te pakken.

Minister, de Vlaamse Regering heeft 35 miljoen euro extra voorzien voor investeringen in ICT-onderwijs. Plant u nog bijkomende maatregelen om die digitale kloof aan te pakken?

In de plenaire vergadering van 1 juli kondigde u aan dat scholen voor de organisatie van afstandsonderwijs ondersteund zouden worden door de onderwijsinspectie. Op basis van die evaluaties zou u suggesties kunnen doen met betrekking tot de structurele verankering van deze onderwijsvorm. Hoever staat het met die wetenschappelijke evaluatie? Is de onderwijsinspectie al gestart met die evaluaties?

Ten slotte, in de commissievergadering van 18 juni 2020 zei u dat u aan een conceptnota werkt waarin de digitalisering van het onderwijs volledig wordt uitgewerkt. Kunt u hierover een stand van zaken geven?

Dank alvast voor uw antwoorden.

Minister Ben Weyts: Ik zal meteen antwoorden, zonder het woord te krijgen.

We hebben inderdaad 35 miljoen euro extra uitgetrokken voor ICT-middelen. Daarbij wilden we er in eerste instantie voor zorgen dat alle leerlingen kunnen worden bereikt tijdens het afstandsonderwijs, door leerlingen meer te equiperen met noodzakelijk materiaal en software.

Die middelen konden ook ingezet worden voor extra ondersteuning om afstandsonderwijs mogelijk te maken, voor bijvoorbeeld extra uren voor een ICT-coördinator of voor het digitaal uitrusten van leerkrachten. Van die middelen gaat 26 miljoen euro naar het secundair onderwijs en 9 miljoen euro naar de basisscholen. Daarbij hebben we ervoor gezorgd dat scholen die hoog scoorden op de SES-criteria (socio-economische status) een hoger bedrag uitgekeerd kregen. Die middelen zouden ondertussen allemaal toegewezen moeten zijn en zouden normaal gezien eind juli op de rekening van de betrokken scholen gestort moeten zijn.

Ik denk dat het duidelijk is dat de coronacrisis een boost gegeven heeft aan het afstandslernen en aan de integratie van ICT. 'Elk nadeel heb zijn voordeel', zeker

als je kijkt naar het basisonderwijs, waar heel veel leerkrachten en heel veel scholen een ongelooflijke sprong voorwaarts hebben moeten maken. Ik denk dat velen zich die sprong uiteindelijk niet beklaagd hebben. Ze hebben noodgedwongen die stappen moeten zetten, maar kijken er nu met tevredenheid op terug.

Bij het begin van de crisis en de start van de facto lockdown van de scholen hebben heel wat educatieve uitgeverij al hun oefenplatformen breed ter beschikking gesteld en dus gratis toegankelijk gemaakt. Daarnaast zijn er ook heel wat edutechspelers bij gekomen. Ook die markt heeft dus een boost gekregen en dus ook het aanbod.

Heel wat educatief aanbod werd – al dan niet tijdelijk – ter beschikking gesteld via de portaalsite KlasCement. Sommige werden actief ondersteund, zoals de online videolessen van WeZooz Academy.

Gedurende de periode van half maart tot en met 20 juni kende WeZooz meer dan een half miljoen gebruikers, 1,2 miljoen bekeken lesvideo's en 1,6 miljoen oefeningen. Dat zijn ongelooflijk indrukwekkende cijfers.

Of de nieuwe tools die de scholen hebben leren kennen, ook effectief de handboeken op papier zullen vervangen, weet ik natuurlijk niet, maar ik denk wel dat er een zekere trend is ingezet. Als ik mijn oor te luisteren leg, stel ik vast dat 'minder papier, meer digitaal' opgang maakt. Heel wat scholen schakelen over naar laptopprojecten en dan heb je natuurlijk ook digitaal lesmateriaal nodig. De keuze en aanschaf van lesmateriaal behoort natuurlijk tot de vrijheid van de onderwijsverstrekkers.

De onderwijsinspectie is intussen gestart met een try-out van korte doorlichtingen. Een van de onderzoeksvragen gaat na in welke mate de school met haar onderwijsleerpraktijk en de kwaliteitsontwikkeling inspeelt op een veranderende context. Daartoe behoort natuurlijk ook dat afstandsonderwijs. In de loop van november heeft de onderwijsinspectie een eerste evaluatie gepland van al die verzamelde informatie.

Zoals gezegd: die 35 miljoen euro is een begin geweest. Ik had de ambitie geuit om ervoor te zorgen dat dit al een stapsteen zou zijn naar een groot, omvattend ICT-plan, een ICT-plan met als doelstelling: 'van achterstand naar voorsprong'. We zouden dit momentum moeten aangrijpen om de grote sprong voorwaarts te maken op het vlak van het inburgeren van digitale tools om onze onderwijskwaliteit – want daar gaat het uiteindelijk over – te versterken.

Met dat doel hebben we vrijdag een goed akkoord bereikt, waarbij ik heel wat extra middelen heb kunnen verwerven, onder andere voor digitalisering, om net die grote sprong voorwaarts te kunnen realiseren. Ik werk dat ICT-plan af. Daarin zitten een 25-tal acties geclusterd rond 5 strategische doelen. Ten eerste, het voorzien van ICT-infrastructuur – dat spreekt voor zich – met zowel hardware als software. Ten tweede, het opbouwen van een centrale ondersteuningsstructuur voor ICT en ICT-coördinatie en extra ondersteuning voor de ICT-coördinatoren. Zij zijn het natuurlijk ook die het lokaal zullen moeten uitrollen in de scholen. Ten derde, het aanscherpen van digitale vaardigheden van leerkrachten. Ten vierde, het actief ondersteunen en coachen van scholen bij hun ICT-beleidsplanning. Ten vijfde, het voorzien van voldoende en kwaliteitsvolle digitale leermiddelen en aandacht voor de digitale leeromgeving.

De globale doelstelling van die conceptnota is uiteraard dat leerlingen over de nodige digitale vaardigheden beschikken, evenals de leerkrachten en de scholen. Dat is ook opgenomen in de eindtermen voor de eerste graad van het secundair onderwijs en zal ook het geval zijn voor die van de tweede en derde graad.

Professionalisering van leraren is een aparte krachtlijn. Aandacht voor digitale inclusie vormt uiteraard een belangrijk onderdeel van deze conceptnota.

Er was nog een vraag over hoeveel scholen er op dit moment afstandsonderwijs hebben. Ik heb daarover geen data. Ze moeten dat ook niet melden. De evaluatie die de onderwijsinspectie momenteel doorvoert, moet enig zicht geven op wat er is overgebleven van het afstandsonderwijs, niet alleen in de periode van de lockdown, maar nu ook in het regulier aanbod.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Ik heb ook in de Septemberverklaring gelezen – en het is ook in een debat naar voren gekomen – dat u verder op die weg wilt gaan en dat er ook de middelen voor zullen zijn.

Ik heb een paar kleine bedenkingen. U zegt dat dit de grote sprong voorwaarts is. Ik denk ook dat dit een belangrijke stap is in de richting van digitalisering en dat het een grote sprong voorwaarts is in de digitalisering. Net zoals bij de vorige vraag naar voren is gekomen, heeft corona dit in een versnelling gebracht en staan we vandaag waar we eigenlijk nooit hadden verhoopt te staan. Langs de andere kant is het allemaal op heel korte termijn moeten gebeuren. We moeten dat heel goed en van heel nabij opvolgen. We moeten ervoor zorgen dat we de sociaal zwakkeren – zo zijn er wel wat in onze maatschappij, jammer genoeg – inderdaad de nodige ondersteuning geven. Bij de kinderen die op dit moment geen toegang hebben tot internet, tot de digitale wereld, zijn het vaak ook de ouders die hen ook niet op de juiste manier kunnen begeleiden. We zullen echt moeten inzetten op digitale geletterdheid. We moeten opletten dat we het dichten van de kloof – en die onderwijs moet dichten –, het platform waarbij vaardigheden worden aangeleerd, waardoor mensen vooruitgang in de maatschappij maken, niet bemoeilijken door digitalisering.

Het is belangrijk om ook mediawijsheid eens te bekijken. Ik weet dat het een afzonderlijk debat is, maar toch ook weer niet. Als we naar een verdere digitalisering gaan en ervoor zorgen dat heel veel van die zaken ook in de toekomst digitaal verlopen, dan moeten we ons er ook heel erg bewust van zijn dat nog meer jongeren dan vandaag in contact kunnen komen met die mediaplatformen, en dan zullen we – en ik weet dat dat in de eindtermen staat – extra op mediawijsheid moeten hameren. Als ik in de rapport lees op welke manier er misbruik wordt gemaakt van jongeren via digitale platformen en als we naar een verdere digitalisering gaan, dan zal mediawijsheid een cruciale rol spelen om ervoor te zorgen dat er geen misbruik wordt gemaakt van die jongeren.

Ik heb nog een bijkomende vraag die er niet helemaal los van staat, maar toch een beetje. Als we naar een systeem gaan waarbij men naar een verdere digitalisering gaat, wetende dat we vandaag ook regelmatig worden geconfronteerd met leerkrachten die in quarantaine worden geplaatst, dan kan men op een lestijd van twee weken misschien twee dagen fysiek lesgeven.

Quarantaine betekent echter niet dat men ziek is. Die leerkrachten zitten dus thuis, en de periode is eigenlijk te kort om in vervanging te voorzien. Ik verwijs naar de investeringen die er ook al in de vorige legislatuur, onder minister Crevits, zijn geweest. In welke mate kunnen de digitale platformen die vandaag aanwezig zijn op scholen, worden ingezet voor klassen waarvan de leerkracht in quarantaine is, maar niet ziek is, om toch les te kunnen geven aan de leerlingen die in de klas zijn en aanwezig zijn op school, zodat ze niet achterop geraken? Normaal gezien zou het in alle humaniora's mogelijk moeten zijn, zeker in de tweede en derde graad, om dat te doen via de platformen waarin in de vorige legislatuur werd voorzien.

Voor alle duidelijkheid: ik heb het nu over de theoretische vakken en veel minder over de praktijkvakken, want dat is een moeilijker aangelegenheid.

Karolien Grosemans (N-VA): Minister, dank u wel voor die uitgebreide toelichting bij het nieuwe ICT-plan. U hebt al een aantal prioriteiten naar voren geschoven, en ik kijk ernaar uit om het plan in zijn geheel te lezen. Collega De Gucht, ik ben ervan overtuigd dat mediawijsheid daar een belangrijke rol in zal spelen.

Wat de onderwijsinspectie betreft: ook daar kijk ik naar uit. Ik hoor dat die evaluatie in november klaar is, dat men met een plan van aanpak zal komen om die digitale onderwijsvorm te verankeren.

Ik heb nog een kleine bijkomende vraag. Vlak voor de coronacrisis pakte het GO! uit met project IXZO!, een leerplatform dat tegen 2030 individueel onderwijs mogelijk zou maken via online leertrajecten. Dat project werd nu tijdelijk stopgezet. Zult u met de onderwijspartners overleggen over hoe zij tegenover het aanbieden van die aanvullende online leertrajecten staan?

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, ik denk dat u voor 100 procent gelijk hebt: het momentum is nooit zo groot geweest. We leven in een zeer snel digitaliserende wereld. We zijn nog nooit zo afhankelijk geweest van de digitale snelweg als vandaag, in het bijzonder ook voor ons onderwijs. Ik denk dat we dat momentum dus moeten vasthouden, dat het broodnodig is dat we naar een structurele verankering gaan van de digitalisering in ons onderwijs, en dat we dat ook moeten versterken en versnellen. Ik kijk dus hoopvol uit naar uw plan daartoe.

U schetst vijf strategische doelstellingen, die ik volledig onderschrijf. Ik zou echter een aantal zaken willen toevoegen, kwestie van een zo alomvattend mogelijk plan te maken. Collega's verwezen al naar mediawijsheid. Het is inderdaad belangrijk dat we scholen en schoolteams versterken en ondersteunen bij de uitvoering van een socialemediabeleid. Cyberpesten heeft helaas ook steeds meer een plaats gekregen in heel dat gebeuren. We moeten zo preventief mogelijk kunnen optreden op dat vlak. Het lijkt me belangrijk dat dat een plaats hierin krijgt.

We hebben in deze commissie ook al diverse keren gesproken over dataveiligheid. Er zijn diverse cyberaanvallen geweest. Heel recent was er nog een cyberaanval op een hogeschool. Die cyberveiligheid is dus ook een heel belangrijk aspect dat we moeten meenemen om scholen maximaal te kunnen beschermen tegen hackers. Dat is uiteraard een gevolg van meer investeringen in digitalisering: er zijn meer mogelijkheden om via die wegen in te breken.

Nog een heel belangrijk aspect is het wetenschappelijk onderzoek. Daar is hier ook al naar verwezen. We hebben de Monitor ICT-integratie in het Vlaamse Onderwijs (MICTIVO). Ik denk dat die heel belangrijk is om nog meer evidencebased beleid te kunnen voeren, ook op het vlak van digitalisering in het onderwijs.

Dat zijn dus nog een aantal elementen die ik graag meegeef. Cruciaal daarbij zullen natuurlijk ook de middelen zijn. De impact op de school zal natuurlijk bijzonder groot zijn, gezien de verwachtingen die we van scholen hebben om die verdere digitalisering uit te rollen. Dat zal capaciteit vergen. Die zal heel vaak bij die IT-coördinatoren en hun team terechtkomen.

Het is goed dat we daarvoor extra middelen voorzien in de begroting voor het totale pakket: die 375 miljoen euro voor IT en het onderwijs die we konden opmaken uit de Septemberverklaring. Kunt u daar iets meer over vertellen? Hebt u al een zicht op de verdeling over de verschillende strategische doelstellingen? Is dat eenmalig? Het spreekt immers voor zich dat heel de uitrol van zo'n plan, de

ICT-coördinatie op schoolniveau die daarvoor nodig is, een recurrente kost is. Gaan we dat dan ook recurrent financieel ondersteunen met die 375 miljoen euro, of komt dat uit de 250 miljoen euro waarvan ook sprake was in de September-verklaring?

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Ik ben blij met uw aankondigingen. Er gaat extra ondersteuning komen voor de ICT-coördinatoren op school. Dat is heel goed. We hebben – zeker in de coronacrisis – gezien hoe belangrijk de rol van de ICT-coördinatoren is.

Ik ben heel nieuwsgierig naar de conceptnota. Ik heb me gisteren kunnen bedwingen, maar dat gaat vandaag niet meer. Zal er in de conceptnota sprake zijn van het statuut voor de ICT-coördinatoren in het secundair onderwijs waar zij al zo lang om vragen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We spreken natuurlijk over grote getallen. We hebben dat grote bedrag binnengehaald van 375 miljoen euro. Dat is eenmalig, voor alle duidelijkheid. Ik zal ervoor zorgen dat het recurrent wordt. Ik kan niet zorgen voor een digitale uitrusting en vervolgens zeggen dat ze hun plan moeten trekken zonder daar recurrente middelen aan te koppelen. Die zullen natuurlijk van een veel kleinere orde zijn. Ik wil die ook wel gebruiken bijvoorbeeld voor de ICT-coördinatoren om te zorgen voor een goede profielschets en als het even kan, ook voor een goed statuut.

We moeten die mensen ook bij ons houden en er werk van maken. Hoe is dat gegroeid, die ICT-coördinatoren? Er was veel voluntarisme bij, met leerkrachten die dat een leuke hobby vonden. Zo zijn ze daar ingestroomd. Dat is een beetje een metier. Nu komen de vereisten altijd hoger te liggen. We moeten het profiel dus wat aanscherpen en daaraan gekoppeld een goed statuut voorzien.

De ICT-middelen kunnen natuurlijk vrij besteed worden. De 35 miljoen euro die is toegekend, kunnen de scholen inzetten voor de financiering van afstandsonderwijs nu, of om de leerlingen en leerkrachten te equiperen om snel te kunnen schakelen in geval van quarantaine en lockdown.

375 miljoen euro spreekt tot de verbeelding, maar we spreken over een doelgroep van 1,2 miljoen leerlingen en 160.000 leerkrachten. Voor die grote getallen hebben we grote budgetten nodig. Die zijn nu voorhanden. Ik kan u niet veel meer inzage geven in de plannen die op tafel liggen. Ik hoop daarmee binnen dit en twee weken naar de regering te kunnen gaan en u de nodige toelichting te kunnen verschaffen.

Er werd gewezen op mediawijsheid en beveiliging. Data kunnen van onschatbare waarde zijn. We kijken naar de leerplatformen voor online leerprojecten om te zien of zij daar een plaats in kunnen krijgen.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, we kijken ernaar uit.

Het is in het verleden ook al aangehaald – u moet er nu zeker en vast niet meer op antwoorden –, maar hoe kunnen we ervoor zorgen dat we niet van één of een beperkt aantal leerplatformen financieel volledig afhankelijk worden? Het onderwijs zou daar de speelbal van worden. Daar moeten we voor uitkijken.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nieuwe formule van het toelatingsexamen voor arts en tandarts
– 3206 (2019-2020)**

**VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het digitale toelatingsexamen voor arts en tandarts
– 3259 (2019-2020)**

**VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de evaluatie van het toelatingsexamen voor arts en tandarts
– 3272 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Op 25 en 26 augustus werden de toelatingsproeven voor de opleidingen arts en tandarts afgenomen. Door corona werd gesleuteld aan de formule en vonden deze toelatingsexamens plaats op meer dan honderd verschillende locaties verspreid over heel Vlaanderen om zo het covid-besmettingsgevaar in te dammen. Ook was het examen dit jaar voor het eerst niet op papier, maar digitaal. De organisatie werd dan ook door u, minister, in de media terecht een huzarenstukje genoemd.

Ik kom tot mijn eerste twee vragen. Minister, hoe evalueert u globaal het verloop van de vernieuwde formule bij het toelatingsexamen arts en tandarts?

In Het Nieuwsblad verscheen een artikel over een candidate die door een haperende examencomputer in het Don Bosco College in Hechtel-Eksel een kwart van de vragen niet op tijd kon invullen en net een punt te kort had om geselecteerd te worden. Kunt u zeggen of er nog gelijkaardige gevallen waren en of er nog andere locaties waren waar het ook fout liep? Waaraan lag dat dan? Met andere woorden, welke kinderziektes in de nieuwe formule van het toelatingsexamen moeten er in de toekomst nog verholpen worden?

Als we de cijfers vergelijken met vorig jaar, dan zien we dat er heel wat minder jongeren ingeschreven waren, wat vrij logisch is aangezien aan veel vijfdejaars die in normale omstandigheden al eens meedoen om het examen uit te proberen, werd aangeraden om zonder inschrijving gewoon na de examendatum thuis het examen digitaal af te leggen om te oefenen. Het examen is online makkelijk te raadplegen voor iedereen die zijn kennis ter zake eens wil testen. Wel opmerkelijk is dat veel ingeschreven kandidaten toch niet deelnamen aan de proeven. Voor het toelatingsexamen arts bleef 18 procent van de kandidaten afwezig, wat toch significant meer is dan de ongeveer 10 procent die in vorige jaren gemiddeld afwezig bleven. Voor het toelatingsexamen tandarts bleef 19 procent van de kandidaten afwezig, wat ook een stijging is ten opzichte van de ongeveer 14 procent die vorig jaar niet deelnamen.

Minister, ik had graag ook nog graag een antwoord gekregen op mijn laatste twee vragen.

Over de opmerkelijke relatieve stijging van het aantal ingeschreven kandidaten dat afwezig bleef, verklaarde u in de pers dat dit waarschijnlijk te wijten viel aan het

feit dat veel Nederlandse kandidaten verstek hebben gegeven. Is de stijging puur daaraan te wijten of zijn er ook veel Vlaamse kandidaten weggebleven? Is het mogelijk dat ook veel onder hen wegbleven omdat ze zich vanwege corona minder goed konden voorbereiden of omdat de datum van het examen hun uiteindelijk minder goed lag?

Tot slot, minister, u liet bij eerdere besprekingen al uitschijnen dat de toelatingsexamens, nog los van COVID-19, ook in de toekomst digitaal zullen verlopen. Dat hebt u ondertussen al bevestigd in de media. Gebeurt dat dan ook decentraal, dus op verschillende locaties of wordt, in het meest positieve scenario dat het coronagevaar grotendeels geweken is, er toch weer massaal richting de Heizel getrokken?

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Collega Slagmulder heeft er al uitgebreid naar verwezen: de eerste digitale en gedecentraliseerde toelatingsexamens voor arts en tandarts. Ik ga dat niet allemaal herhalen. Ik stel ook vast, minister, dat u hebt aangekondigd dat we de volgende jaren opnieuw het digitale toelatingsexamen zullen organiseren. Daarom is het belangrijk dat we hier ook even een evaluatie van maken naar aanleiding van de feiten die collega Slagmulder al gaf, maar die ik niet zal herhalen.

Daarnaast wil ik nog een ander punt aangrijpen voor dit jaar, dat is de beroepsprocedure. Als een student niet tevreden is over het verloop van het examen, kan hij een beroep indienen bij de examencommissie. Het toelatingsexamen dit jaar werd verplaatst van begin juli naar eind augustus. Dat betekent dat de beroepsprocedure bij de examencommissie loopt tot 9 oktober 2020. Die loopt op dit moment nog steeds. Het academiejaar is al begonnen. Dat betekent onzekerheid voor de studenten die een beroep hebben ingediend. Daarom enkele vragen, minister.

Ziet u een impact van het gedeeltelijk sluiten van de secundaire scholen op de slaagpercentages van het toelatingsexamen?

Wat waren de technische problemen tijdens het toelatingsexamen? Hoe is men omgegaan met die situaties? Hebben de technische problemen een invloed gehad op de slaagcijfers van individuele studenten? Zo ja, hoe zal dat geremedieerd worden?

Hoe evalueert u het digitaal toelatingsexamen en wat leert u hieruit voor volgend jaar? Hoeveel studenten dienden beroep in bij de examencommissie wegens onregelmatigheden bij het toelatingsexamen voor arts of tandarts? Hebt u kunnen garanderen dat de examencommissie de beroepsdossiers iets sneller dan 9 oktober heeft kunnen afhandelen, zodat studenten zekerheid hadden bij de start van het academiejaar?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, de achtergrond is voldoende geschetst, zowel het feit dat het digitaal verliep op meer dan honderd plaatsen, als het feit dat er hier en daar kleine technische problemen waren. Ik heb begrepen, minister, dat u al gezegd hebt dat die ene studente beroep moest aantekenen, maar daar zullen we zo dadelijk meer over vernemen.

Ik kom meteen tot mijn vragen. Zal het examen volgend jaar ook op verschillende plaatsen worden afgenomen of opnieuw op een centrale plaats of een combinatie van beide? Welke bijstellingen zijn er nodig om het digitaal afnemen van het examen te optimaliseren? Het examen is na verschillende evaluaties aangepast, zodat de best gerangschikte studenten onder de geslaagden mogen starten. Blijft

deze manier van werken gehandhaafd, waarbij er studenten zijn die wel geslaagd zijn maar niet mogen starten? Heeft het stopzetten van de lessen in het secundair onderwijs door corona impact gehad op de resultaten en het aantal geslaagden?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De evaluatie ten gronde van de toelatingsexamens loopt nog. Het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS) is bezig met de verwerking van de resultaten van de enquête. Omdat het een nieuw systeem betreft, is er een bevraging georganiseerd bij de deelnemers en medewerkers. Normaal gezien komt begin volgende week de begeleidingscommissie nog samen. Ik kan er dus niet te veel op vooruitlopen. Mocht die ondertussen al bijeengekomen zijn, dan heb ik daar nog geen terugkoppeling van gekregen.

Ik heb wel al beslist dat de toelatingsexamens voor arts en tandarts ook volgend jaar digitaal georganiseerd worden. Inzake de spreiding over verschillende locaties hou ik een slag om de arm. We zullen het alleszins digitaal organiseren, want we hebben daar een sprong voorwaarts gemaakt, en dat is een blijvertje. Ik heb daar ook positieve feedback over gekregen. De deelnemers zijn er enthousiast over. Na het afleggen van het examen konden deelnemers immers een feedbackbriefje invullen met opmerkingen. Daaruit blijkt dat de overgrote meerderheid rustig en geconcentreerd kon werken, dat het digitale examenplatform overeenstemde met hun verwachtingen, en dat ze de communicatie voor, tijdens en na het examen zeer duidelijk en tijdig vonden. Het was in het verleden soms wel eens de klacht dat verschillende gefortuneerde deelnemers zich lieten voorbereiden, zich lieten prepareren door begeleidingskantoren. We hebben ervoor gezorgd dat een heel degelijke, gratis toegankelijke, digitale voorbereiding wordt aangeboden aan iedereen. Dat is een nieuw aanbod.

Uit de persmededeling van de studenten geneeskunde blijkt dat ze enthousiast waren over de organisatie, de inhoud en de aanpak van het nieuwe examen. We hebben ook vastgesteld dat heel wat deelnemers minder stress ervaarden. Dat heeft waarschijnlijk ook te maken met het feit dat een klassikale omstandigheid iets heel anders is dan een hangar met een massa mensen. In zo'n massa-event voel je je een heel minuscuul atompje tussen vijfduizend anderen. Dat is een heel andere ervaring dan in een klaslokaal te zitten met twintig deelnemers of minder. Het is een meer vertrouwde omgeving en het is ook minder ver van huis, wat iets anders is dan naar de Heizel in Brussel te moeten trekken met duizenden anderen. Nu teruggaan naar de formules van het papieren examen op één centrale locatie zou een stap terugzetten zijn en dat wil, denk ik, uiteindelijk niemand.

Het artsenexamen vond plaats op dinsdag 25 augustus, het tandartsenexamen daags nadien. Tijdens het artsenexamen waren er een paar technische storingen, met het internet, de toestellen en op één plaats een korte stroomonderbreking. Maar we waren uiteraard voorbereid op zulke situaties. In zo'n geval meldde de plaatselijke siteverantwoordelijke dat aan het callcenter in Brussel. De organisatie compenseerde indien nodig in het digitale examenplatform de verloren gegane tijd voor die individuele deelnemers. Ook daarop waren we voorzien. Op de overgrote meerderheid van de 105 examenlocaties verliep alles echter probleemloos. Maar je kunt natuurlijk niet uitsluiten dat, wanneer er 105 locaties zijn en je afhankelijk bent van technologie, er weleens iets fout loopt. Dat is bijvoorbeeld met verkiezingen niet anders.

Tijdens het tandartsenexamen was er een algemene technische storing van het online examenplatform binnen een tijdsvenster van ongeveer vijftien minuten. Er is daarop gereageerd door alle deelnemers vijftien minuten extra tijd te geven. De

opstart in de namiddag werd daarom ook met een kwartiertje opgeschoven. In de namiddag verliep het vlot.

We kunnen dus concluderen dat de technische opzet heeft gewerkt. Uiteraard zijn er bijsturingen mogelijk, zoals het nog beter testen van de stabiliteit van de internetverbindingen. Maar in globo kunnen we zeggen dat dit een zeer geslaagde operatie was.

Er is ook altijd een mogelijkheid tot interne beroepen. De deelnemers konden tot vrijdag 11 september beroep aantekenen bij de examencommissie via een aangezekende brief. De examencommissie heeft tijd tot ten laatste 9 oktober om haar beslissingen te communiceren. Daarna staat er natuurlijk nog altijd een annulatieberoep open bij de Raad van State. We moedigen dat niet aan, maar het is wel een theoretische mogelijkheid.

Die termijn is natuurlijk niet evident, aangezien er een overlap is met de start van het academiejaar. De timing van de examens eind augustus is dit jaar gelijkaardig aan de augustussessie uit het vroegere systeem *numerus clausus*, dat toch zo'n twintig jaar van kracht was. Jammer genoeg heeft de coronacrisis ons dit jaar teruggeduwd naar die oude timing. Als het aan ons ligt, was dat eenmalig. Dat betekent ook dat de regelgeving voorziet dat de examens volgend jaar in principe weer tussen 1 en 15 juli zullen plaatsvinden. We hebben nu dus gewoon een decretale uitzondering gemaakt voor het afgelopen examen. Voor de toekomst vallen we terug op de bestaande regeling, zonder dat we daar decretaal op moeten ingrijpen. Voor de edities van 2021 en volgende jaren zegt het decreet duidelijk dat de examens moeten plaatsvinden tussen 1 en 15 juli.

De inhoud van de interne beroepen gaat over inhoudelijke betwistingen van vragen en over ongelijke examencondities, bijvoorbeeld geluidsoverlast. Nieuw dit jaar zijn uiteraard de interne beroepen van een aantal deelnemers die getroffen waren door een technische storing en die vinden dat hun resultaat daardoor werd beïnvloed.

Wat de aantallen betreft: 67 individuele deelnemers hebben intern beroep aangezekend. In 2019 waren dat er 53, dus dat aantal is wat gestegen. Die stijging is normaal, want een vernieuwing wordt altijd juridisch getest via beroepsprocedures. Ik kom daar nog op terug. Anderzijds hebben we vastgesteld dat het nu ging om een echt heel gemotiveerde groep. De ontgoocheling wanneer men er niet bij is, is dan ook wat groter en dan probeert men er toch voor te gaan via een juridische procedure.

Ik kom tot de resultaten. Wat betreft het artsenexamen, zijn 1285 deelnemers voorlopig gunstig gerangschikt. Zij mogen aan de opleiding geneeskunde beginnen, tegenover 1207 vorig jaar. Dat heeft vooral te maken met het contingent dat ik heb opgetrokken.

45 procent van de totale deelnemersgroep behaalde minstens de helft van de punten op het luik kennis en inzicht in de wetenschappen (KIW), het kennisgedeelte, en op het luik van de competenties. Dat is in vergelijking met 2019 een serieuze toename, want toen was slechts 27 procent geslaagd.

Voor het tandartsenexamen zijn 181 deelnemers gunstig gerangschikt, tegenover 291 vorig jaar. Daar is er een fikse toename van het quorum. Maar vorig jaar hield de examencommissie ook rekening met het feit dat daar veel dubbel gunstig gerangschikten bij zaten, die zowel deelnamen aan het examen voor arts als dat voor tandarts en waarvan de overgrote meerderheid uiteindelijk zou kiezen voor de opleiding geneeskunde, wat ook gebeurd is. De examencommissie moest die verrekening nu niet doen, omdat deelnemers nu voor het eerst moesten aanduiden aan welke opleiding ze zouden starten als ze in aanmerking kwamen voor dubbele

gunstige rangschikking. Deze nieuwe methode is volgens mij wel wat transparanter.

41 procent van de deelnemers behaalde minstens de helft van de punten op KIW én op generieke competenties, tegenover 31 procent in 2019. Dus ook hier een toename, zij het minder sterk dan bij de artsen.

Wat heeft meegespeeld bij die goede cijfers? Ten eerste hadden deelnemers natuurlijk meer tijd om te studeren. Dat maakte toch een groot verschil. Als je een examen hebt in de eerste helft van juli, dan is dat net na de eindexamens van het secundair onderwijs. Nu had je een langere periode, tot eind augustus, om te studeren. Door de latere datum hebben wellicht ook deelnemers afgehaakt die minder gemotiveerd waren. Er waren dus minder, maar welk sterker gemotiveerde deelnemers. De deelnemers hebben ook, meer dan vorige jaren, gebruikgemaakt van de eerder genoemde online voorbereidingsplatformen. Dat blijkt uit de zeer hoge aantallen oefensessies op die platformen. Men heeft zich dus terdege voorbereid.

Daarnaast is er natuurlijk het gegeven dat, op mijn vraag, de vijfdejaars minder deelgenomen hebben. We hebben gezegd dat we het digitaal zouden organiseren. De vijfdejaars, die anders deelnamen bij wijze van proef, hebben dat nu veel minder gedaan. We hebben hun gezegd dat ze dat niet hoefden te doen omdat we het examen onmiddellijk online zouden zetten zodat ze er onmiddellijk van konden 'proeven'. Het is duidelijk dat daar heel veel gevolg aan gegeven is. Dat zorgde ervoor dat de groep deelnemers veel gemotiveerder was, terwijl voordien ongeveer 20 procent van de deelnemers bestond uit vijfdejaars. Dat maakt dus toch wel een groot verschil.

Samengevat: ik denk dat de moeilijkheidsgraad van de examens goed afgestemd was op het verwachte niveau van de deelnemers. En het lijkt erop dat de deelnemers zich ook goed voorbereid hebben en goed gemotiveerd waren.

Het aandeel afwezigheden bij het artsenexamen bedroeg 15 procent van diegenen die zich hadden ingeschreven en in België wonen. Vorig jaar was dat 8 procent. Dit jaar was 41 procent van de deelnemers wonend buiten België afwezig, tegenover 27 procent vorig jaar.

Voor het tandartsenexamen was 15 procent van de ingeschreven deelnemers wonend in België afwezig, tegenover 11 procent vorig jaar. Dit jaar was 41 procent van de ingeschreven deelnemers wonend buiten België afwezig, tegenover 31 procent vorig jaar.

Zowel inwoners van België als inwoners van andere landen waren dit jaar dus vaker afwezig dan vorig jaar. Deelnemers met woonplaats in het buitenland zijn nog steeds zowat driemaal vaker afwezig dan deelnemers uit België: 30 procent vroeger tegenover 41 procent nu.

Wat speelt daarin mee? Bij de Nederlanders – de bulk van de buitenlanders – speelt mee dat de Nederlandse overheid Brussel tot oranje zone had uitgeroepen. Dat gebeurde zowat tien dagen voor het examen. Veel deelnemers hebben toen een keuze moeten maken, want deelnemen hield in dat ze bij terugkomst in quarantaine moesten gaan. Dat had vanzelfsprekend een ontradend effect.

Ook bij deelnemers uit België kan de alternatieve opleiding een rol gespeeld hebben in de grotere afwezigheid. Daarmee bedoel ik dat, door de omstandigheden, ongetwijfeld veel meer mensen – buitenlanders én Belgen – gekozen zullen hebben voor het B-alternatief.

Iedereen houdt natuurlijk rekening met de mogelijkheid dat men misschien niet slaagt in het examen of niet wordt geselecteerd. Dan houdt men altijd een B-

scenario achter de hand. Gelet op de omstandigheden, zullen velen hebben gedacht om voor het B-scenario te gaan.

We hebben geen indicaties dat er deelnemers niet hebben meegedaan door herexamens in het hoger onderwijs.

En heeft angst voor COVID-19 misschien een rol gespeeld? Dat zou moeten blijken uit de evaluatie, maar daar hebben we momenteel niet echt zicht op.

Er werd ook gevraagd of we het systeem van numerus fixus niet opnieuw in vraag moeten stellen. Mijn antwoord is heel duidelijk: neen. Het is een eerlijk systeem. Het is herhaaldelijk juridisch bevestigd als zijnde niet gevat door enige discriminatie. Onlangs nog bevestigde de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg in Brussel dat in de 'class action' die 34 geslaagde maar niet gunstig gerangschikte deelnemers van 2019 hadden aangespannen tegen de Vlaamse en federale overheid. Die 34 personen behoorden niet tot het contingent omdat hun score lager lag dan die van diegenen die wel bij het contingent konden worden gerekend. Die personen werden in het ongelijk gesteld en ze hebben ondertussen afgezien van verdere juridische stappen en zijn niet in beroep gegaan.

Het is juist dat ons systeem misschien een beetje hardvochtiger is maar het is duidelijk, onderscheidend, rechtvaardig en objectief. Het is efficiënt en effectief om zowel het onderwijs als medisch aanbod te plannen. De Franse Gemeenschap heeft een ander systeem, namelijk een numerus clausus. Dat geeft hun ook de gelegenheid om steeds weer zichzelf in de problemen te werken door steeds weer de gemaakte afspraken over de contingentering niet na te leven. Men werkt zich daardoor altijd in de nesten door verwachtingen te creëren bij studenten waaraan men dreigt niet te kunnen voldoen. Daarop moet men dan weer een uitzondering gaan bepleiten bij de federale overheid en men slaagt er vreemd genoeg ook altijd in. Vanaf vandaag zal dat ongetwijfeld anders zijn. Ik zie geen reden om die numerus fixus los te laten.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik vind het een goede zaak dat het toelatingsexamen wordt gedigitaliseerd en dat ook zal blijven. Ik hoop ook dat het in de toekomst op verschillende locaties zal kunnen blijven plaatsvinden en dat de kinderziektes zullen zijn verdwenen bij de volgende examens.

Minister, wat is nu eigenlijk de stand van zaken inzake het koninklijk besluit dat federaal de toekenning van de RIZIV-nummers regelt? U hebt vorige keer gezegd dat u daarop nog wacht. Ik weet niet of er in de voorbije weken verandering in is gekomen. U had toen gezegd dat het kalf gebonden lag bij de regering. Kunt u nu zeggen of er intussen al zaken zijn veranderd of zullen we moeten wachten op de volgende minister van Volksgezondheid?

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, u vindt in ons uiteraard een medestander voor het digitale maar zeker en vast ook gedecentraliseerde examen. Ik denk dat alles over het algemeen vlot is verlopen en daarvoor wil ik u en uw administratie feliciteren.

Het aantal beroepen is klein, met een kleine stijging, die zeer normaal is.

Ik heb nog een bijkomende vraag. U zei dat men in principe terug zou gaan naar de oude timing tussen 1 en 15 juli, wat positief is voor een beroep. U gaf ook enkele positieve gevolgen voor een latere datum: het feit dat studenten meer tijd

hebben om zich voor te bereiden, dat niet-gemotiveerde studenten zich niet aanmelden. Is dat een deel van de evaluatie? Overweegt u om die datum te heroverwegen?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, dank u wel voor de uitvoerige analyse, voorafgaand aan de evaluatie, die eigenlijk al is gebeurd. Digitalisering is absoluut een goede zaak, waarop we verder moeten inzetten.

Wat het verschuiven van die datum betreft, had ik eigenlijk ook een beetje dezelfde vraag als collega Warnez. We moeten ter zake de voor- en nadelen afwegen. U hebt een aantal voordelen van eind augustus opgesomd. Dat moet worden afgewogen tegenover het nadeel van het beroep. Misschien wilt u nog even die verdere evaluaties afwachten om die knoop definitief door te hakken.

Er zijn nu minder studenten die deelnemen en meer die geslaagd zijn. Is het aantal studenten die wel zijn geslaagd, maar die wegens de contingenten toch niet mogen starten, dan kleiner of groter?

Minister, u zei dat u ook die hoop had dat het vanaf vandaag opgelost zou zijn. Collega's, ik heb het federale regeerakkoord er even bij genomen. Daar staat inderdaad in dat er een adviesorgaan zal worden opgericht om dat op elkaar af te stemmen. Nu, ik denk dat we dat allang hebben. Dat bestaat al. Dat is de Federale Planningscommissie. Er zal een operationalisering komen van dat adviesorgaan, dat dan de bepaling van de quota inzake het zorgaanbod zal bekijken. Dat hebben we vandaag ook al. Er wordt voorzien in een responsabiliseringsmechanisme voor het geval dat de federale quota niet worden gerespecteerd.

Er is één klein detail dat er niet in staat, namelijk de geschiedenis, de rugzak, alles wat in het verleden extra werd toegekend. Minister, ik verwijs naar het mechanisme dat wij in Vlaanderen in ons regeerakkoord hebben ingeschreven. Dat gaat over wat wij in het verleden te weinig hebben gekregen, met de formule die u hebt uitgedacht en de bijkomende Vlaamse planning. Ik ga ervan uit dat we dat wel blijven handhaven, om er op die manier voor te zorgen dat we voldoende instroom hebben in onze Vlaamse zorgsector, dat we die historische achterstand inlopen, en niet over zoveel jaar, maar in een beperkte tijdspanne. Met onze subquota zullen we ervoor zorgen, samen met minister Beke, dat we aan de noden van de Vlaamse burger kunnen voldoen, inzake tandartsen en huisartsen, maar ook inzake een aantal specialismen, zoals kinderpsychiatrie, geriatrie en oncologie.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik wou me daar nog even bij aansluiten. Wij kennen inderdaad het systeem dat we studenten hebben die slagen, maar niet voor een benoeming in aanmerking komen en daardoor niet aan de opleiding mogen beginnen. Ik heb onlangs vernomen dat vorig academiejaar 84 plaatsen voor studenten die waren geslaagd en aan de opleiding mochten beginnen, open en dus onbenut zijn gebleven. Blijkbaar blijven die open, worden ze niet ingevuld. Voor iemand die geslaagd is, maar niet in aanmerking komt, is het natuurlijk heel zuur te moeten vaststellen dat er 84 studenten zijn die mogen beginnen en dat uiteindelijk niet doen. Uiteraard werd ik door iemand vanuit een zekere frustratie aangesproken, maar ik begrijp die frustratie ook wel. Mijn vraag is dus: is dat een jaarlijks terugkomend gegeven? Ik vind 84 studenten heel veel. Gebeurt het vaak dat er zoveel studenten uiteindelijk niet beginnen? Blijven die plaatsen open of worden die het jaar daarop meegenomen bij het hogere aantal dat dan misschien kan slagen? Hoe zit dat dit jaar? Dat is nog maar net begonnen. Misschien weet u het nog niet. Was dat de vorige jaren ook zo? Wat doen wij dan met die plaatsen? Het zou immers natuurlijk wel fijn zijn, mochten die plaatsen kunnen worden opgevist door

studenten die aanvankelijk niet mochten starten. Zo zouden ze wel kunnen starten omdat anderen een andere beslissing nemen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat de federale regeling betreft, er is uiteindelijk een KB gekomen dat de contingenten heeft vastgelegd, maar met een omzeiling, waarbij de knelpuntspecialisaties buiten beschouwing werden gelaten. Daardoor kwam men aan Franstalige zijde blijkbaar dan toch aan zijn getal. Dat is dus opnieuw het niet naleven van de eerder gemaakte afspraken.

We zullen zien wat de toekomst brengt. Ik weet niet hoe het nu is opgenomen in het federaal regeerakkoord en wat de consequenties zullen zijn. Ik kan alleen zeggen dat wij een beslissing hebben genomen in de Vlaamse Regering. We willen dat het contingent studenten dat wordt toegelaten tot het examen, meer spoort met de noden die we in Vlaanderen ter zake hebben. Dat zijn er nogal wat. We zullen daarnaar handelen. Dat blijft onveranderd, vanzelfsprekend.

Dat wil zeggen dat we het historisch tekort dat door de federale overheid altijd erkend is en waarbij men een heel lange termijnplanning had vooropgesteld, namelijk 21 jaar, willen inlopen. We vonden dat toch een beetje te lang, daarom willen we versnellen. De federale overheid heeft daarvoor RIZIV-nummers gereserveerd. Die zijn er. Het is niet alsof we een claim leggen – in tegenstelling tot de Franstaligen – op extra RIZIV-nummers. We vragen gewoon wat ons toekomt – wat erkend wordt, ook door de federale overheid. Het enige wat we vragen, is om de achterstand in plaats van op 21 jaar op bijvoorbeeld 12 jaar in te lopen. Dat is de houding. Ik zie geen reden om die te wijzigen.

Het debat rond de latere datum is interessant. We moeten de bluts met de buil nemen. Men kan zich langer voorbereiden, maar een ander zal zeggen dat zijn hele vakantie eraan hangt. Er valt altijd voor beide zijden iets te zeggen. Je kunt daar tegenover plaatsen dat het voor meer onzekerheid over de studiekeuze zorgt. Je weet pas op het einde, vlak voor de start van het academiejaar, als we de procedure met betrekking tot de beroepen zouden kunnen inkorten, welke studie je kunt volgen. Pas dan kun je je daarop voorbereiden. Dat is een nadeel.

Het decreet is zoals ik geschetst heb. Het moet misschien nog blijken uit de evaluatie. Ik heb heel veel klachten gekregen in het begin, zelfs scheldtirades. Kandidaat-deelnemers vonden dat hun vakantie om zeep was, dat hun reis in het water viel. Dat is voor de meesten sowieso het geval geweest, niet wegens dat examen, maar wegens corona. Dat speelde dan niet. Ik sta open voor elk debat. We hebben alleszins beslist – en u allen – om terug te vallen op de oude datering. Het fixeren van die datum is in het verleden niet echt betwist. Het lijkt me evident. De discussie is altijd interessant. Voor elke datum valt wel iets te zeggen. Laat het ons nu maar houden – tot een eventueel tegenbericht – op de overeengekomen datum.

Het gereserveerde contingent is altijd de geplogenheid. Ik zou even een slag om de arm willen houden betreffende de verantwoording. Het moet mogelijk blijven om bijvoorbeeld buitenlandse studenten te laten instromen, ik denk dat het daarmee te maken heeft. Dat is mijns inziens zeker geen nieuw gegeven.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, zolang de RIZIV-nummers federaal geregeld worden, zal dat voor problemen blijven zorgen. Vlamingen en Franstaligen moeten wat mij betreft gelijke kansen krijgen, hoewel we als Vlamingen ruim in de meerderheid zijn, wordt dit niet weerspiegeld in het aantal afgestudeerde artsen. Vlaamse kandidaat-artsen krijgen nu gewoon niet dezelfde

kansen om te starten met de studie. Het wordt hoog tijd dat deze onrechtvaardigheid eens wordt aangepakt.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Het is belangrijk om in het federaal regeerakkoord de uitgestoken hand te lezen. Er staat dat we in overleg met de deelstaten een evaluatie zullen maken aan de hand van de objectieve behoeften. Dat wil zeggen dat we niet vooraan gaan moeten staan en om het meest tandartsen en artsen moeten afleveren, maar dat we – zoals de Vlaamse Regering ook beslist heeft – de nood van het zorgaanbod moeten aanpassen aan de behoeften. Ik kijk uit naar de resultaten van het gesprek tussen u, minister, en de kersverse minister van Volksgezondheid.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): In dat federale regeerakkoord staat ook 1 mei. Ik denk zelfs dat het 1 oktober kan zijn, want we hebben die data. Dat is dan bij dezen al opgelost. Dan kunnen we die historische achterstand gewoon inhalen. Dat is dan bij dezen in orde. Dan mogen ze op hun tabel schrijven dat ze dat al gerealiseerd hebben. Ik neem dan ook aan dat de te veel toegekende RIZIV-nummers in Wallonië ook worden ingelopen. Maar dat staat er niet in. Soit.

Minister, wat de datum van het examen betreft, denk ik dat – wat u aanhaalt – het in de twee richtingen gaat. Collega's, als we dat decretaal zouden willen aanpassen, moeten we alles goed meenemen, ook de evaluatie. We moeten er immers voor zorgen dat, als we ermee zouden instemmen om die datum te wijzigen, we dan vervolgens niet met het probleem geconfronteerd worden dat de minister inderdaad aanhaalt: als je er niet bij bent en dan eventueel een andere opleiding aan een andere instelling wilt volgen, en dan nog een kot moet zoeken en dergelijke zaken meer ... Ik denk ook aan de ouders en al die onzekerheid die daarmee samenhangt. We moeten daarvoor heel veel aandacht hebben. Ik zie ook niet direct in hoe we dat zouden kunnen oplossen.

In elk geval, minister, ik kijk uit naar de verdere diepgaande analyse en de evaluatie van de studenten om hier nog verder op in te gaan.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de evaluatie van de mondmaskerplicht in het secundair onderwijs – 3234 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de mondmaskerplicht in het secundair onderwijs – 3305 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Voorzitter, het is altijd fijn als ik dit mondmasker mag afzetten. Helaas is dat nog niet overal het geval.

Collega's, tijdens de gedachtewisseling in de commissievergadering eind augustus heb ik gewezen op de grote nadelen van de verplichte mondmaskerdracht in het

secundair onderwijs: gebrekkige verstaanbaarheid, gemis aan mimiek, hinderlijk om het masker zo lang te dragen enzovoort. Daarnaast heb ik voorbeelden aangebracht uit het buitenland, waar men op school het restaurantprincipe toepast, terwijl het toch om identiek dezelfde situatie gaat, de ziekte die we niet willen oplopen. In het buitenland is er dus blijkbaar een ander besmettingsgevaar dan bij ons.

Na twee weken les komen de klachten zoals verwacht bovendien: leerkrachten die veel sneller hun stem overbelasten, leerlingen die huiduitslag krijgen, zich moeilijk kunnen concentreren, die met hoofdpijn thuiskomen, taallessen die aan kwaliteit inboeten enzovoort. Ongetwijfeld zal uw kabinet nog veel meer voorbeelden kunnen opsommen.

Intussen is er ook een procedure opgestart bij de Raad van State. Ik citeer even de klacht van advocaat Sébastien Kaisergruber: "Het verplichten van een mondk masker is disproportioneel en er is geen enkel bewijs dat het effectief is." De mondk maskers hebben volgens hem een impact op de fysieke en mentale gezondheid van de leerkrachten, die nog meer energie in het lesgeven moeten steken. Daarnaast is het voor leerlingen moeilijker om alles te begrijpen.

Mijn vraag dateert van begin september. Er zijn nog een aantal zaken tussen gekomen. Op 10 september werd ook het resultaat van een grote studie van de Universiteit Antwerpen bekend met 23.000 bevroagden. Daaruit blijkt dat meer dan de helft van de leerlingen en ouders effectief af wil van de mondk maskerplicht in de klas. De dag voordien vroegen meer dan zeventig artsen om de mondk maskerplicht op school af te schaffen zowel voor het lerarenkorps als voor de leerlingen. Collega Brouns heeft zijn vraag daar trouwens op toegespitst.

Ik weet natuurlijk ook wel dat het grote aantal positieve gevallen in de samenleving in september sterk is toegenomen. Dat is voor een groot stuk toe te schrijven aan de verhoging van het aantal testen en van het efficiënter opsporen van mogelijke risicocontacten. Maar in het onderwijs zijn de gevolgen daarvan nog steeds beperkt, behalve in Antwerpen en in Brussel. De cijfers van gisteren geven 1620 besmette leerlingen en 286 besmette leerkrachten, wat respectievelijk 0,14 procent en 0,17 procent van het totaal uitmaakt.

In hoeverre deze besmettingen op school zijn opgedaan, is nog niet duidelijk. Uit de cijfers van het Vrij CLB Limburg – een artikel in de krant van gisteren – blijkt dat van de 118 leerlingen die positief testten dit schooljaar, er slechts vier het virus opliepen in de klas.

Ook in Nederland zien ze dat de stijging van de coronabesmettingen slechts in zeer beperkte mate te wijten is aan het onderwijs. School- en kinderopvang komen daar maar op de achtste plaats, zeer ver achter bijvoorbeeld de besmettingen opgedaan in de familie. Hierbij moeten we nog opmerken dat er in Nederland helemaal geen mondk maskerplicht op school geldt. Afgelopen week is er wel een aanbeveling gekomen om het masker te dragen in het gebouw, maar niet om het in de les te dragen, laat staan dat het verplicht is.

We weten natuurlijk al helemaal niet of die mondk maskers tijdens de les iets hebben geholpen tegen de verspreiding. Daarvoor zou je een vergelijking moeten kunnen maken tussen scholen met en scholen zonder maskers. Maar met de huidige regeling – verplicht voor iedereen – is dat helaas niet mogelijk.

Minister, welke signalen hebt u tot dusver al gekregen uit het werkveld? Wat is uw reactie op de genoemde klacht bij de Raad van State? Bent u bereid om nog deze maand een evaluatie te houden, bijvoorbeeld door een online enquête bij de schoolbevolking? Gaat u bij de virologen aandringen om de mondk maskerplicht te versoepelen, al was het in eerste instantie maar voor de taallessen? Dat is toch geen onaanzienlijk deel in het pakket van onze humaniorastudenten.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, op 24 augustus 2020 verspreidden we vanuit onze fractie een persbericht waarin we u en de overleggroep die u uw 'onderwijsclub' noemt, opriepen om te beoordelen of een minder strikte en meer rationele toepassing van de mondmaskerplicht in het secundair onderwijs mogelijk zou zijn, wanneer een lokale risicoanalyse – het is belangrijk om daarop te hameren – dat zou toelaten. We gaven toen aan dat wij mogelijkheden zagen om ook in klaslokalen waar leerlingen geen mondmaskers hoeven te dragen, het comfort van leerkrachten en leerlingen te verzekeren.

Ik citeer uit dit persbericht: "Indien op basis van een risicoanalyse blijkt dat de afstanden wel gerespecteerd kunnen worden in de klas, of wanneer er schermen van plexiglas vooraan de klas geplaatst kunnen worden, moet het mogelijk zijn om geen mondmasker te dragen". Ik moet eerlijk en bescheiden toegeven dat dit niet op applaus is onthaald. Volgens sommigen was dat niet verantwoord op dat ogenblik.

In een open brief van 9 september 2020 echter formuleerden een zeventigtal artsen uitgesproken bedenkingen over het continueren van de mondmaskerplicht voor leerlingen vanaf 12 jaar in klasomgevingen van scholen voor het secundair onderwijs. Ze vragen zelfs om die volledig af te schaffen en om enkel de risicogroep en mensen met een risicoprofiel te beschermen. Ze stellen onder meer dat de mondmaskerplicht op de scholen een ingrijpende bedreiging is voor de ontwikkeling van de 12-plussers. Ik citeer: "Het gaat voorbij aan essentiële noden van het opgroeiende kind. Het welbevinden van kinderen en jongeren is in hoge mate afhankelijk van de emotionele verbondenheid met anderen. (...) De voorbije maanden kwam het algemene welzijn van kinderen en jongeren sterk onder druk te staan. We zien in onze praktijken een toenemend aantal kinderen en jongeren met klachten te wijten aan de gedragsregels die hen zijn opgedrongen. We diagnosticeren angst- en slaapproblemen, gedragsstoornissen en smetvrees. We zien een toename van huiselijk geweld, isolatie en deprivatie. Velen missen fysiek en emotioneel contact; hechtingsproblemen en verslaving liggen voor de hand."

In een Belgabericht van diezelfde dag lezen we het volgende als uw eerste reactie op de genoemde open brief: "Minister Weyts is niet van plan het roer om te gooien. 'We hebben er alles aan gedaan om de scholen te laten starten in code geel. Daartoe hebben we een akkoord kunnen sluiten met de virologen en het onderwijsveld. De mondmaskerplicht maakte daar deel van uit. Geen leuke beslissing, maar wel noodzakelijk om het veilig te kunnen organiseren voor leerlingen én leerkrachten. Als je na één week één element uit het akkoord haalt, dan begint heel de discussie opnieuw', aldus de Onderwijsminister. 'Zeker met de huidige, stijgende besmettingscijfers' – toen – 'dreigen virologen dan negatief te reageren, waarop ouders, leerlingen en leerkrachten ongerust worden en dreigen af te haken. Laten we nu maar even het akkoord respecteren dat we met z'n allen gesloten hebben. Zodra het veilig kan, zal ik de eerste zijn om de mondmaskerplicht weer af te schaffen.'"

Vanzelfsprekend delen we met u de mening dat er alleen kan worden overwogen om de mondmaskerplicht voor leerlingen secundair onderwijs af te schaffen in die omstandigheden waarin de veiligheid van leerlingen, leerkrachten en het hele schoolteam gegarandeerd kan blijven.

In uw reactie geeft u echter ook aan dat het moeilijk is om een akkoord dat gesloten is tussen uzelf, de onderwijswereld en virologen, opnieuw ter bespreking voor te leggen. Dat kan er, lijkt me, dan wel toe leiden dat nieuwe inzichten van andere experts, zoals onder andere huisartsen, kinderartsen en kinderpsychiaters, die niet rechtstreeks deel hebben uitgemaakt van het overleg tussen uzelf, de onderwijswereld en een aantal virologen, onderbelicht blijven.

Ook tegen de achtergrond dat op federaal niveau de adviesfunctie die tot voor kort door de Groep van Experts belast met de Exitstrategie (GEES) werd ingevuld, nu door de nieuw samengestelde Evaluatiecel Celeval, waarin experts van diverse achtergronden een plaats hebben, wordt opgenomen, heb ik een aantal vragen voor u, minister.

Blijft u evalueren of en in welke omstandigheden de mondmaskerplicht voor leerlingen in het secundair onderwijs dient te worden behouden?

Zo ja, hoe zult u inzichten van huisartsen, kinderartsen en kinderpsychiaters en van andere experts – onder meer over de mondmaskerplicht voor leerlingen van het secundair onderwijs – een plaats geven in een dynamisch overleg- en besluitvormingsproces over hoe onze scholen leefbaar en veilig kunnen functioneren?

Zult u dit proces ook in de toekomst vorm laten krijgen vanuit het overleg dat uzelf uw 'onderwijsclub' noemt? En zult u de huidige samenstelling van deze groep behouden?

Hoe is die 'club' vandaag precies samengesteld? Welke onderwijspartners maken er deel van uit? Hebben de virologen, de GEES, daarin een permanente plaats of worden ze eerder ad hoc bij de besprekingen betrokken?

Overweegt u om ook wat het hier behandelde thema betreft de adviesfunctie, die in uw 'onderwijsclub' tot hiertoe door de GEES werd vervuld, in de toekomst te laten opnemen door een breder samengestelde groep, waar, naast virologen, ook personen met een andere, bredere medische achtergrond deel van uitmaken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijnheer Brouns, u schetst inderdaad mijn antwoord. Ik ben de eerste voorstander om komaf te maken met die mondmaskerplicht. Ik zie thuis ook wel dat dat niet leuk is. Alleen heb ik een verantwoordelijkheid. En ik wil ervoor zorgen dat zoveel mogelijk kinderen, dat alle kinderen, naar school kunnen. En dan liever mét een mondmasker naar school, als dat moet, dan thuiszitten zonder masker.

We hebben een akkoord gemaakt waarbij we rekening moeten houden met verschillende belangen en belangenvrouters. Er zijn de virologen die de volksgezondheid benaastigen, de vakbonden die kijken naar de veiligheid van de leerkrachten, de Vlaamse Scholierenkoepel en de directies. Eenieder speelt daar zijn rol. Ik denk dat we daar een goed akkoord hebben bereikt. Dat blijkt ook. Met goede draaiboeken, goede scenario's. Ik ging bijna zeggen: dat onderkent iedereen. Maar dit is Vlaanderen, dus dat zou niet kunnen. Maar ik denk dat er daarover grosso modo wel enige tevredenheid bestaat. We zijn erin geslaagd, niettegenstaande dat heel velen uitgingen van code oranje, toch code geel te behouden voor de start op 1 september. We hebben zelfs extra versoepelingen uit de brand gesleept, namelijk dat de eerste graad van het secundair onderwijs openblijft, zelfs in code oranje. En de tweede versoepeling was dat we mochten afstappen van de vierdagenlesweek, en dat het effectief een vijf dagenlesweek mocht zijn. Maar anderzijds was er inderdaad een beetje een verstrenging wat de mondmaskerplicht betreft. Dat gaf ook comfort voor de virologen, vooral voor diegenen die ongerust waren over mogelijke besmettingen van leerkrachten en andere volwassenen.

Ik denk dat het een verdedigbaar compromis was. Ik wilde in eerste instantie zorgen voor rust en stabiliteit. De cijfers zijn goed. En misschien speelt het mondmasker daar ook wel een rol in, mijnheer Laeremans. Daar gaat u wat snel over. Mogelijk zijn de cijfers net goed dankzij die maatregelen. We stellen vast dat de draaiboeken goed werken, dat ze goed worden gerespecteerd en gehandhaafd.

Mogelijk speelt het mondk masker daar een rol in en hebben we net goed cijfers door die mondk maskerplicht.

Ik volg u niet. Ik ben geen wetenschapper, maar het gros van de wetenschappers – en pediaters zijn natuurlijk geen virologen – zegt dat het een mondk masker wel werkt. Niet alleen ter bescherming van uw omgeving, maar ook ter bescherming van uzelf.

Er bestaat discussie over de mate van bescherming. Organiseer gerust enkele studiedagen daaromtrent, mij goed. Maar het werkt wel. Dat is wel wat algemeen wordt onderkend. De mate waarin het werkt, heeft natuurlijk ook te maken met de manier waarop het gedragen wordt en het soort mondk masker. Maar het werkt. En niet alleen uit altruïsme maar ook uit zelfbescherming is het dus zinvol om dat te dragen.

Zoals ik gezegd heb, neem ik elke kans te baat om te kunnen versoepelen, als dat veilig kan, als ik daarvoor een draagvlak kan vinden en een akkoord kan bereiken. Daarvoor heb ik ondertussen nog een club opgericht. De clubs zijn dicht, maar ik open er elke week een. Daarin heb ik de volgende spelers samengebracht: de Vlaamse Scholierenkoepel – zeg maar de ervaringsexperten – enkele virologen, de kinderrechtencommissaris en de pediatische taskforce. Die club werd vooral opgericht in functie van de mondk maskers. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat we op dat vlak stappen kunnen zetten?

Er loopt ondertussen een vrij brede bevraging van de Vlaamse Scholierenkoepel. Duizenden jongeren worden bevraagd over hun praktische ervaringen, niet alleen inzake mondk maskers maar ook inzake algemene veiligheidsmaatregelen en over wat die met hen doen. Een paar deelvragen gaan dus ook over het mentale welzijn. Ik heb ook de andere leden van de onderwijsclub, vooral de onderwijsverstrekkers, gevraagd om die bevraging zo ruim mogelijk te distribueren en er dus zelf aan te participeren. We gaan dus heel veel data krijgen binnen enkele weken. Dat is een eerste concreet gevolg.

Een tweede concreet gevolg is dat we nu ook een campagne aan het maken zijn, heel laagdrempelig, waarin we uitleggen waartoe een mondk masker dient. Ik denk dat veel van de maatregelen ter discussie worden gesteld of ervaren worden als een soort formalisme omdat 'men zegt dat het moet'. We willen uitleggen waarom het dragen van een mondk masker een goede zaak is: goed ter bescherming van wie je lief is maar ook ter bescherming van jezelf. Daarom komt er dus een laagdrempelige campagne via sociale media en maken we daarvoor een filmpje, dat hopelijk binnen enkele weken klaar is.

Ten derde zit ik al een tijdje te broeden op het denkspoor van een motiverende benadering. We hebben nu een fijnmazig netwerk. Het akkoord dat we gesloten hebben om te kunnen starten in code geel, is aanvaard, ook door de virologen, omdat de mogelijkheid wordt gecreëerd om op basis van de fijnmazige data lokaal te kunnen schakelen in een gemeente die getroffen wordt door de pandemie. In een gemeente die meer getroffen wordt dan andere gemeenten, kan wel degelijk geschakeld worden naar een andere code, naar code oranje of desnoods naar code rood. Die fijnmazige aanpak werkt en zorgt er dus voor dat een gemeente die ver van een broeihaard af ligt, niet mee het slachtoffer wordt als daar een heel aanvaardbaar pandemieniveau is en dus niet naar een andere code moet schakelen omdat er in een grote stad ver weg een uitbraak is. Dat krijg je ook niet uitgelegd aan mensen. Als de lokale data inzake de pandemie aantonen dat het goed gaat in een gemeente, zou je niet uitgelegd krijgen dat er toch moet worden geschakeld naar een andere kleurcode omdat in een stad ver weg de zaken slecht gaan of omdat men daar de regels niet heeft nageleefd, om welke reden dan ook.

Die fijnmazige aanpak werkt vandaag slechts in één richting, namelijk: je kunt inspanningen doen om te verhinderen dat het lokaal slechter wordt. Maar misschien kun je dat ook gebruiken als een motiverend systeem, namelijk door een beloning in het verschiet te stellen wanneer men het beter doet dan het gemiddelde. Dat zou dan leuk zijn, mocht dat dan gelden voor de school.

Als een lokale gemeenschap een pandemieniveau x bereikt, dan mag je versoepelende maatregelen hanteren. Daarmee kan men de gemeenschap motiveren: 'Als je het niet doet voor jezelf, doe het dan voor de kinderen en de school.' Dan moet er tenminste in de school geen mondkemper meer worden gedragen. Dit werkt motiverend. We zitten altijd in een vrij negatieve ratio en logica van 'Let op. Je moet de regels naleven want anders gaan we straffen'. Je kunt ook zeggen: 'Als je meer inspanningen doet dan gemiddeld, dan word je beloond.' Men heeft er wel oren naar om in dat kader wat versoepelingsmaatregelen in het verschiet te stellen, maar het is nog vrij embryonaal. Het is ook zo dat we tot die kleurencodes gekomen zijn door gewoon ideeën af te toetsen, daarop door te denken en ze concreet uit te denken. Het is nog embryonaal, maar ik denk dat we er toch verder mee moeten gaan.

Momenteel zitten we nog in de discussie rond de afstemming tussen de kleurencodes die men op maatschappijniveau zou gaan uitrollen. Er wordt verwezen naar Ierland, maar wij hebben in mei die kleurencodes al uitgewerkt. Op de sportvelden hebben we net hetzelfde gedaan. We hebben kleurencodes waarbij duidelijk staat gestipuleerd welke kleurcode tot welke veiligheidsmaatregel leidt. Men zou dat nu pas op het niveau van de samenleving gaan hanteren. We moeten in de eerste plaats zorgen dat dit niet te veel afwijkt van wat wij nu in onze draaiboeken hebben. Als het te veel afwijkt, dan ga ik er niet in mee. We hebben een goed draaiend systeem en ik wil dat ook zo houden. Er is nu rust en stabiliteit en ik ben niet bereid om daar veel aan te veranderen. Het zou enkel tot onrust en onvrede leiden. 'If it ain't broken, don't fix it'. Ik ben niet van plan om het te gaan fixen, want het marcheert.

Mijnheer Brouns, het is gemakkelijk gezegd om het toe te laten als het veilig is. Het veld vraagt enerzijds om normen: 'Definieer wat veilig is en wat veilige omstandigheden zijn.' Dat moet je zeggen dat het wil zeggen dat je een veilige afstand moet kunnen respecteren, een perimeter van zoveel meter. Wat is het gevolg? Men begint af te plakken. Herinner u de discussie van in het begin over de vier vierkante meter. Iedereen ging met plakband en een nadarafsluiting aan de slag. Ik wil dat niet opnieuw beleven en de leerkrachten en directies daarmee gaan belasten. Het in de praktijk brengen, is allemaal niet zo gemakkelijk.

De mondkemperplicht is eenvoudig. Daarom heb ik als uitzondering kunnen bedingen dat tijdens de pauze en sportactiviteiten geen mondkemperplicht geldt. Iedereen snapt dat en dat staat niet ter discussie, ook al zijn er soms nog wel wat discussies over.

Ja, ik doe er alles aan om te kunnen evolueren naar een versoepeling van de mondkemperplicht. Ook daar is timing alles en het is nu geen goede timing. Ik weet wel wanneer ik opportuniteiten moet nemen, en dat is niet nu. Dat belet niet dat we heel concreet proberen, ook op grond van die bevraging die we met de Vlaamse Scholierenkoepel doen, om concrete ongemakken aan te pakken. De virologen zitten mee aan tafel en zijn ook echt betrokken. Door de band die is gegroeid, is er een positieve vooringenomenheid van enkele belangrijke spelers ten aanzien van het onderwijs. Ik wil dat niet teloor zien gaan.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, dank u voor uw antwoord, maar het is met gemengde gevoelens dat ik ernaar kijk. Tja, ik heb me die vraag ook al

gesteld bij de inleiding. Mogelijk speelt het mondkmasker een positieve rol in de klassen en hebben we daardoor minder besmettingen. Dat kan zijn, maar niemand kan dat aantonen op dit ogenblik, ook omdat er geen experiment wordt opgezet waarbij men het in de ene school in eenzelfde regio niet draagt en in de andere wel. Je kunt nu zeggen dat we dan gaan experimenteren met kinderen, maar als je de vraag zou stellen aan die leerlingen of ze willen proberen om dat eens veertien dagen niet te dragen tijdens de les, en op andere momenten natuurlijk wel, dan zullen die wel bereid zijn om dat doen. Dan kun je pas vergelijken. Maar goed, op dit ogenblik is dat dus niet zo.

Ik vind het positief dat de Vlaamse Scholierenkoepel een bevraging organiseert, en ik hoop dat dat ook ruimer wordt opgevat, naar wat de leerkrachten daarvan vinden. Die campagne waarom men dat moet dragen, daar ben ik minder mee opgezet. Natuurlijk zal men de argumenten van de virologen dan nog eens in de verf zetten. Ik denk dat iedereen ondertussen allang weet waarom dat moet worden gedragen op plaatsen waar je geen afstand kunt houden en zo verder, dat dat veeleer is opgelegd om afstand te houden dan dat het daadwerkelijk helpt. Er zijn toch veel specialisten die zeggen dat het er los doorheen gaat enzovoort.

In het buitenland is het echter identiek dezelfde ziekte. Daar zeggen virologen dat het mag, en bij ons niet. Dan vraag ik me af of die dan zo'n verschillende opleiding hebben gekregen, of dermate verschillende resultaten. Verder is ook bij ons het principe in de cafés en de restaurants heel eenvoudig: zolang je niet op je plaats zit, hou je het op, en als je gaat zitten om te eten en te drinken, dan mag het af. En die mensen daar zitten vaak veel dichterbij elkaar dan leerlingen, en soms veel langer in eenzelfde ruimte, die dan ook misschien nog niet eens is verlucht.

Dat u dan wilt spelen op een beloningseffect, ja, goed, dat mag zeker gebeuren. Het zou in elk geval al beter zijn dan bestraffen, want in sommige scholen is het toch het geval geweest dat leerlingen naar huis zijn gestuurd omdat ze geen masker wilden dragen. Ik heb daar geen cijfers van. Dat zijn maar sporadische zaken die in het nieuws zijn gekomen.

Ik vind echt dat we ervan af moeten. In de diverse landen rondom ons doet men het ook niet, dus waarom zouden wij dat dan wel moeten doen? Ik denk dat dat veeleer iets is dat men laat zien van de kant van de virologen: je mag wel heel de week naar school gaan, maar je doet wat ze zeggen, je zet dat mondkmasker op. Of dat dan gezond is, of de lessen daardoor worden bemoeilijkt, dat speelt voor hen allemaal geen rol. Ik vind dat jammer, en ik vind toch wel dat daar snel een einde aan zou moeten komen. Ik hoop dat men dat niet tot het einde van het schooljaar zal moeten meedragen.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik ga er natuurlijk wel van uit dat u goede medewerkers hebt om uw antwoorden voor te bereiden, dat u dat niet allemaal zelf moet doen, want dat is toch wel veel werk, denk ik.

Ik denk dat we inderdaad steeds meer voelen dat het draagvlak onder druk komt te staan. Er is verwezen naar een studie van Universiteit Antwerpen. Recent was er nog een van de koepel van de ouderenverenigingen, bij tweeduizend ouders. De overgrote meerderheid, 65 procent, geeft aan zich ernstig zorgen te maken over moeilijkheden bij het blijven dragen van zo'n mondkmasker.

Er is echter iets veel opvallenders. Ik denk dat het veel mensen is ontgaan, mij in ieder geval niet. U zegt dat u elke kans te baat zult nemen om dat te evalueren en in vraag te stellen. Wel, minister, er is een kans, want een van de meest vooraanstaande virologen in Vlaanderen, Steven Van Gucht, waarvoor ik veel respect heb, zei gisteren: op termijn enkel nog mondkmaskers voor pratende leerlingen. Ik heb

me dat zelf ook altijd afgevraagd. Als we praten, verspreiden we het. Als men zwijgt in de klas, dan verspreidt men het niet. Ik citeer de heer Van Gucht: "Om iedereen gemotiveerd te houden is het belangrijk dat we het mondkmasker enkel verplichten op het juiste moment en op de juiste plaats. Wie praat, roept of zingt kan druppels verspreiden die op hun beurt het virus kunnen verspreiden."

De heer Van Gucht gaat verder: "Maar wanneer leerlingen zwijgend of op redelijke afstand van elkaar zitten, wat het geval is in een klassikale context, is de kans op besmetting zeer klein. Daarom moeten we op termijn durven nadenken om het mondkmasker enkel te verplichten wanneer de leerling aan het praten is."

Ik zou zeggen: nodig de heer Van Gucht uit bij de eerstvolgende evaluatie. Dat is de essentie: in een klascontext is de tucht aanwezig om ervoor te zorgen dat de leerlingen zwijgen als ze moeten zwijgen en spreken als ze moeten spreken. *(Opmerkingen)*

Neen? Is dat niet zo? Ik kijk naar de leerkrachten hier.

Met andere woorden de organisatie op een school, in de gangen en op de speelplaats, is veel minder in de hand te houden dan in een klascontext. Dat is het punt van de heer Van Gucht, dat wou ik u meegeven. Het is een heel belangrijke nuance. We zien het vandaag in deze vergadering: we dragen allemaal een mondkmasker terwijl we zwijgen en zetten het af terwijl we spreken. Dat is een heel rare redenering, maar goed, het is op dit ogenblik het standpunt. U kunt het meenemen naar de evaluatie.

Ook in Nederland, misschien wel het allerlaatste land dat de mondkmaskerplicht gaat invoeren, is men bijna zover. Ze zijn bijna overstag aan het gaan aan de grens, maar niet in de klaslokalen. Het is net het tegenovergestelde van hier: men draagt een mondkmasker maar niet in het klaslokaal omdat dat een georganiseerde context is. Men zit overwegend stil en komt alleen aan het woord als ze het woord krijgen.

Minister, neem het advies van de heer Van Gucht mee naar de eerstvolgende evaluatie om de mondkmaskerplicht te wijzigen en enkel voor pratende leerlingen in te voeren.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik dacht: wat gaat daaruit komen als Belgisch compromis? Wellicht zal het compromis worden dat men het mondkmasker zo mag dragen: wel over de mond, maar niet over de neus. Dan heeft iedereen een beetje wat hij wil. De mond is het gevaarlijkst. De neus is dan vrij. Ik hoop dat we daar niet op eindigen, dat is echt een zottenspel.

Als we zouden kunnen, zouden we hier een decreet goedkeuren met bijzondere meerderheid om het virus weg te stemmen. Maar dat gaat niet. Helaas, anders zouden we het doen. Is het evident om als je lesgeeft of in de klas zit, de hele tijd dat mondkmasker op te houden? Neen. We moeten daar niet flauw over doen. Je zou bijna het woord vragen hier in het parlement en meer van je koffie drinken om het even af te kunnen zetten.

Ik sprak vorige week hier in de commissie nog met mevrouw Krekels. Om mij beter te verstaan, zette zij haar mondkmasker af. Liplezen ging niet goed op dat moment. Alle gekheid op een stokje. Ik wil er niet lichtzinnig mee omgaan. Mondmasker af want we kunnen in de klas voldoende afstand houden? Ik denk niet dat dat in alle klassen kan. De organisatie die in sommige scholen nodig was om die afstand te realiseren, zoals de minister zei, was enorm. Sommige schoolbanken zijn dubbel, daar zit men schouder aan schouder, dan is er geen 1,5 meter afstand. De ene

moet hoesten en moet een masker op en een andere niet. Nu is het eenvoudig. Regels voor scholen moeten duidelijk en eenvoudig zijn. Men zet het altijd op, voilà. Geen discussie.

Als er modulatie op zou kunnen zijn, wetenschappelijk gestoeld, minister, dan moet u dat meenemen naar het Overlegcomité en alle clubs waar u zit. Er moet dan een consensus komen. Het slechtste wat we kunnen hebben, is dat sommige scholen viroloog A volgen en andere viroloog B, scholen van koepel A die B doen en scholen van koepel C die dat niet willen, scholen die in de ene klas 1,5 meter respecteren, en in de klas van aardrijkskunde moet er wel een mondk masker op, want daar zit men dicht op elkaar. Dat krijgt men niet georganiseerd.

Het voorstel van de collega's van het Vlaams Belang is om een experiment te doen. In die school wel een masker en in die school geen masker, en dan tellen we hoeveel kinderen en leerkrachten er ziek worden, hoeveel besmettingen er thuis zijn, bij de ouders en de grootouders. Misschien zijn er mensen die zwaar ziek worden.

Collega's, mag ik oproepen dat wij als N-VA heel duidelijk en volledig voor zo'n onderzoek passen. We willen alvast dat onderzoek niet doen. Als je aan 14-, 15- of 16-jarigen vraagt of ze hun mondk masker in de klas zouden willen afzetten, dan zeggen ze ja. Een aantal, want ik heb ook heel wat leerlingen gehoord die er heel bedachtzaam mee omgaan en die zeggen: 'Mijn papa heeft diabetes, en ik ga dat niet afzetten.' Of die zeggen: 'We gaan na school elke avond bij mijn grootmoeder eten, en ik wil dat niet afzetten.'

Ik wil ervoor waarschuwen dat we daar niet te lichtzinnig over mogen gaan. Ik roep op om in alle evaluaties, minister, alle inzichten mee te nemen en te kijken naar organiseerbaarheid, haalbaarheid en consequentie, want dat is voor leerlingen en voor leerkrachten echt belangrijk, maar alsjeblief geen Belgisch compromis om het mondk masker dan maar op deze manier te dragen: een beetje over de mond en niet over de neus, want dat is helemaal geen goed idee.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp-a): Collega Daniëls, ik denk dat geen enkele collega in de commissie ook maar de veiligheid en de gezondheid van de kinderen of van de leerkrachten of van de andere personeelsleden in de school op de helling wil zetten, ook niet de collega's die hun bezorgdheid hebben geuit over de problematiek van de mondk maskers. Ik denk dat we de commissieleden niet tegen elkaar moeten gaan opzetten. Er heeft hier nog niemand gezegd – ik herhaal dat – dat ze risico's willen nemen met de gezondheid van de mensen.

Maar ik moet ook bevestigen dat ik heel veel ongeruste opmerkingen krijg van leerkrachten als ze de hele dag les geven met het mondk masker. Minister, u kunt daar niks aan doen voor alle duidelijkheid. Dat weet ik ook wel. Dat ze 's avonds heel erge hoofdpijn hebben, dat ze amper nog adem hebben. Leerkrachten die vroegtijdig en voortijdig uitvallen door die situatie. Jongeren die zich moeilijk concentreren. Noem maar op. Ik stel wel vast dat we – als we vergelijken toen we met de scholen in lockdown gingen – al grote stappen vooruit hebben gezet. Een paar maanden geleden dacht niemand dat überhaupt het schooljaar kon starten. Dat is wel gelukt. Het is niet ideaal, dat weet ik wel. Het is heel moeilijk.

Ik wil ook vragen aan de minister namens onze fractie om met de specialisten, de virologen, stap per stap te kijken of er nog verbetering kunnen worden aangebracht om het lesgeven aangenamer te maken en om het concentratievermogen en dergelijke meer te verbeteren. Ik denk dat we er voor een stuk mee zullen moeten leven. De leerkrachten en de personeelsleden weten dat ook wel. Het is absoluut niet leuk, maar ik kan de ongerustheid van de collega's van CD&V zeker

en vast meenemen. Zij zeggen: let op, de leerlingen hebben heel veel moeite om zich te concentreren en om zich de leerstof eigen te maken. Ze kunnen niet hetzelfde lesvermogen aan de dag leggen. De leerkrachten hebben enorm veel moeite. Er is daardoor meer ziekte, zoals hoofdpijn. Ik zal die zaken ook niet allemaal opsommen. Dat is nu eenmaal de situatie die zich vandaag voordoet.

Daarom mijn uitdrukkelijke vraag, minister: volg het van dichtbij op. Uiteindelijk denk ik niet dat u het zult beslissen. Ik denk dat u het advies van de virologen niet naast u neer zult leggen. Ik zou dat als minister ook niet doen. Ik zou dat in mijn gemeente ook niet doen. Maar het debat moet in de toekomst gevoerd blijven worden om op een comfortabele manier in de klas te kunnen zitten, maar ook als leerkrachten op een comfortabele manier les te kunnen geven.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is een boeiend debat. Er werd daarstraks gezegd: vraag eens aan scholieren of ze het mondkemper weg willen, en die zullen allemaal volmondig en voltallig instemmen. Dat denk ik niet hoor. Als mijn mailbox enigszins representatief is, is er wel een grote stilzwijgende minderheid – elk woord heeft zijn betekenis – die ongerust is.

Ga nu over tot de onmiddellijke afschaffing van de mondkemperplicht en het aantal afwezigheden zal gevoelig toenemen, zowel bij leerlingen als bij leerkrachten. Daar twijfel ik niet aan. Dat zou ik zeker niet doen, niettegenstaande uw hart zegt: 'Allez kom, onze kinderen en ook die leerkrachten, amai, zo ambetant en moeilijk.' Dat zijn de omstandigheden waarin we moeten werken. Als we die rust en stabiliteit die er nu is, gaan verstoren, denk ik dat we brokken gaan maken. Dat zou ik niet doen.

Anderzijds praat ik wel met de virologen. Virologen zijn geen onmenselijke die dat mondkemper verplichten bij wijze van symbool. Dat is het niet, absoluut niet. Ik wijs het idee af dat zoals sommige virologen veralgemenend over politici spreken, wij veralgemenend over de virologen spreken. Er gaat geen week voorbij of ik spreek meermaals met verschillende virologen. Ik probeer ze ook heel dicht te houden. Ik probeer hen mee te pakken in de praxis. Daarom ook dat ik die andere club heb opgericht, waar kinderen en jongeren, de Vlaamse Scholierenkoepel, mee aan tafel zitten en getuigen. We zullen trouwens een beetje vaart moeten maken met de vragen, want ik heb een nieuwe date om 18 uur, onder andere met virologen. Dat wederzijdse begrip groeit. Ze stappen ook echt mee en zijn absoluut bereid om prioriteit te geven aan het onderwijs, en de resultaten zijn er.

Waarom zegt een viroloog die u citeert, dat? Waarvan komt dat? Dat komt niet zomaar uit de lucht gevallen. Dat is net omdat we met hen praten, en ze praten ook onderling in RAG, RMG, Celeval, Sciensano. Ze hebben ook veel clubs. (*Gelach*)

Dat komt echt niet uit de lucht gevallen. We hebben regelmatig contact en er groeit steeds meer begrip in hoofde van verschillende virologen omdat ze geconfronteerd worden met de praxis. Ze zijn ook ouders en hebben een band met het onderwijs. Dat vertrouwen groeit nog altijd en er wordt hardop gedacht. We geven suggesties en dat vindt dan zijn weg naar de media. Dat is goed, want zo sijpelt dat traag in en kunnen we op het goede moment schakelen, maar niet bruusk en zeker niet tegen de virologen in. Ook dan zul je onrust veroorzaken.

Ik probeer de weg van de geleidelijkheid en de betrokkenheid te bewandelen om op het goede moment te kunnen schakelen. Dat is ongetwijfeld ook soms een kwestie van toevalligheden, maar dergelijke aanpak werkt, eerder dan experimenten – het woord alleen al – in onderwijsmiddens waar het gaat over kinderen en leerkrachten. Ik kies voor de geleidelijke aanpak. Dat is altijd voor verbetering

vatbaar, maar ik houd de vinger aan de pols in dialoog met de virologen, leerkrachten en leerlingen. Ik hoop dat dat iets oplevert.

We hebben die afspraak gemaakt op grond van die heel uitvoerige bevraging. De eersten die daarvan kennis zullen nemen, zullen de virologen zijn, en onmiddellijk zullen we proberen een antwoord te formuleren. In welke omstandigheden is het mogelijk om dit generiek te kunnen vatten in een maatregel die voor iedereen geldt om soepeler te kunnen omspringen met de mondkemperplicht? Dat is echt de weg vooruit.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Experiment? Ja, dat is een experiment in heel Europa. Ik stel vast dat in een aantal andere landen men heel anders omgaat met dezelfde ziekte. Ik vind dat daar wat te weinig naar wordt gekeken. Daarom zeg ik dat er bij ons twee klassen tegenover elkaar zouden moeten worden gezet om het te kunnen meten. Ik begrijp dat dit niet goed overkomt en ik wil dat ook niet forceren. De realiteit is dat we op dit ogenblik aan het experimenteren zijn en dat we niet weten wat het nu eigenlijk allemaal oplevert.

Als we ertoe zouden besluiten – ik hoop dat dat inzicht zal groeien en ik ben benieuwd naar de resultaten – dat het mondkemper mág worden afgezet, dan móét het uiteraard niet worden afgezet. Als leerlingen of leerkrachten zich in dat geval veiliger voelen met een masker op, dan heb ik daar alle begrip voor.

Ik hoop dus dat we zo snel mogelijk naar een andere regeling kunnen gaan. Ik ben het ermee eens dat die uniform moet zijn. Het kan niet zijn dat die in elke school anders is. Ook in elk café en in elk restaurant gelden dezelfde regels, en die kennen we allemaal. Maar goed, ik heb de wijsheid niet in pacht. We zullen wel zien waar we uitkomen.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Laat het duidelijk zijn: voor onze fractie primeren uiteraard ook de veiligheid en de gezondheid van leerkrachten en leerlingen. Daarover is er geen enkele discussie. Maar we moeten het debat in alle openheid te voeren, met alle elementen die daarbij op tafel kunnen worden gelegd.

Nogmaals, Steven Van Gucht is absoluut niet de eerste de beste viroloog van Sciensano. We kennen hem allemaal. De inzichten van die man moeten we dus zeer ernstig nemen. Ik zou zeggen: neem ze mee bij de eerstvolgende evaluatie.

Tot slot: we trekken elke dag lessen uit de coronacrisis, ook wat betreft de meest effectieve maatregelen. Op termijn zullen we wat dat betreft zicht krijgen op de mondkemperdracht.

Minister, u hebt in ons een bondgenoot: zodra het mondkemper kan verdwijnen uit de klas, zijn we daar absoluut voor.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het 'Vlaams kader doop- en andere studentikoze activiteiten'
– 3252 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het 'Vlaams kader doop- en andere studentikoze activiteiten'
– 3297 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de controle op studentendopen en de opvolging van grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs
– 3328 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Voorzitter, collega's, ik wil het hebben over de studentendopen, en meer bepaald over alles wat er is gebeurd naar aanleiding van Reuzegom en de overleden – of moeten we, op basis van wat we in de kranten lezen, zeggen 'doodgemartelde' – Sanda Dia.

Collega's, hogescholen, universiteiten en lokale besturen sluiten met studentenverenigingen doopcharters, doopdecreten en andere afsprakenkaders af, opdat studentikoze activiteiten veilig en met respect voor iedereen kunnen verlopen.

Om de onderwijsinstellingen en het lokale niveau te ondersteunen en te streven naar gelijkvormigheid in hun afspraken en regels, werden er op Vlaams niveau enkele algemene principes opgesomd die studentenorganisaties vanuit hun verantwoordelijkheid in acht moeten nemen. Die kunnen we terugvinden in het 'Vlaams kader doop- en andere studentikoze activiteiten.' Ik heb dat doopkader hier bij me.

Er zijn allerlei wanpraktijken naar boven komen drijven. Ik heb die zaken gelezen in de krant en ik moet eerlijk toegeven dat ik echt moeite heb gehad om tot het einde te lezen, ik heb daar echt moeite mee gehad. Dat zijn geen bestialiteiten meer, mensonwaardig is een te licht begrip voor wat ik daar heb gelezen. Ik ben zelf jaren preses, studentenvertegenwoordiger geweest, maar ook verantwoordelijke voor de eerste kandidatuur. Wij organiseerden toen de dopen, die net bedoeld waren om een band te creëren met de studenten, om samenhang te creëren. Het was dus niet de bedoeling om vernederingsrituelen neer te zetten, met zaken die ingaan tegen de dierenwelzijnswet, maar ook tegen elk logisch gezond verstand. Eerst voeren ze iemand zat, waarna ze de kranen op zijn kot dichtplakken. Wie bedenkt het? Wie bedenkt het? Mensen bij koud weer een put laten graven, hen in die put laten zitten, nat maken, op hen urineren. Wie bedenkt het? Gewoon al het feit dat je dat bedenkt en dat er niemand – niemand! – is die zegt: zouden we dat wel doen? Dat alleen al gaat mijn verstand, mijn gevoel, mijn mens-zijn, mijn studentikoos-zijn, mijn ouder-zijn te boven. Gewoon te boven. Het feit van: zouden we dat wel doen? En dan het excuus: 'Ja maar, als ze vinden dat het niet gaat, mogen ze hun handje opsteken of de bel luiden.' Hallo! Hallo! En het feit dat geen enkele van de studenten die dat hebben gedaan, vandaag sorry heeft gezegd, dat gaat helemaal mijn petje te boven.

Soit. Voorzitter, ik dwaal af, maar het is sterker dan mezelf.

Ik stel mezelf de vraag of we dat doopcharter nog moeten verstrengen. Daar staat in: respecteren van de geldende wetgeving en regelgeving; eerbied voor de menselijke persoon en respect voor ieders overtuiging en privacy; welbevinden van de leden en de deelnemers aan de doopactiviteiten; het recht van inname van drank of voedsel te weigeren, niemand mag dronken worden gevoerd. Moet ik nog verder gaan? Een aantal mensen zeggen: 'Het is toch niet volledig duidelijk.' Als dit niet duidelijk is, dan kan men niet lezen. Moeten we dan nog verduidelijken? Ik weet het niet. Ik weet het wel: het is duidelijk. Moeten we er dan nog in zetten: 'het is niet toegestaan om iemand in ijskoud weer ontbloot in een put te steken en erop te urineren'? Moeten we dat er nog in zetten? Voor sommigen blijkbaar wel. Als dat de toekomstige generatie is die Vlaanderen gaat leiden en we moeten dat expliciteren ...

Collega's, op dit moment doet het gerecht zijn werk. Ik durf te zeggen dat ik me zorgen maak over wat ik in de krant heb gelezen, want er zal wellicht een slimme advocaat zeggen dat de rechten van de verdediging geschonden zijn. Ik mag hopen dat het publiceren van die zaken geen onderdeel is van een strategie van een advocaat om dat te kunnen pleiten. Ik hoop dat niemand dat zal pleiten, want een advocaat die dit pleit, daaraan vraag ik oprecht: als uw kinderen naar de hogeschool of de universiteit gaan, vindt u dat normaal? Dus ik hoop dat niemand dat pleit.

Minister, ik heb zelf al deels een antwoord gegeven op een vraag die ik u wilde stellen. Acht u een herziening van het Vlaams doopkader eigenlijk nog noodzakelijk?

Uit de getuigenissen vernemen we dat ook het dierenwelzijn niet werd gerespecteerd. Is het opportuun om dat nog extra op te nemen? Dat valt al onder 'alle geldende regels'.

Op welke manier kunnen we dat doopkader een wat meer afdwingbare grond geven, opdat instellingen voor hoger onderwijs dit doopkader direct kunnen gebruiken in het kader van tucht, zonder een gerechtelijk onderzoek te moeten afwachten?

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Naar aanleiding van het tragische overlijden van Sanda Dia heeft minister Crevits in 2019 in ruim overleg met de studenten en het onderwijsveld het Vlaams doopkader in het leven geroepen. Een blik op binnen- en buitenland leerde toen dat er bij studentendopen nog meer doden en gewonden vielen.

Minister, in eerdere antwoorden liet u weten dat 155 studentenorganisaties het Vlaams doopkader hebben ondertekend, maar ook dat u nog geen zicht hebt op het aandeel van de organisaties die niet hebben getekend.

Velen onder ons weten dat studentenorganisaties een belangrijke sociale functie kunnen hebben voor studenten. Studentendopen kunnen een fijn overgangsrитуeel zijn. Maar het urenlang laten onderkoelen van studenten, het niet verlenen van hulp aan mensen in nood, het folteren of doden van dieren: dat zijn zaken die absoluut niet kunnen. De controle op en de sanctionering van die inbreuken, de naleving van dat Vlaams doopkader, is een belangrijk instrument, minister.

Ik heb hierover enkele vragen.

Zult u initiatieven nemen om nog meer studentenorganisaties te overtuigen om het doopkader te ondertekenen? Zullen daartoe gesprekken aangeknoopt worden door u, door de onderwijsinstellingen of door de koepelorganisaties?

Ziet u de noodzaak en, indien ja, ook mogelijke manieren om het onderschrijven van het engagement meer op te leggen en minder een keuze te laten?

Hoe zult u de hogeronderwijsinstellingen en lokale besturen ondersteunen en stimuleren om de naleving van het doopkader nauwgezet op te volgen en waar nodig te sanctioneren?

Studentenorganisaties hebben een belangrijke functie, zoals ik al zei. Nu heeft hun imago een deuk gekregen. Ziet u kansen en opdrachten om toch de reputatie op te bouwen van diegenen die het wel goed menen en het wel goed doen? Welke initiatieven zult u hiertoe nemen?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp-a): De dood van Sandia Dia beroert inderdaad – heel terecht – al enkele weken opnieuw de gemoederen. Het was nu even stil, maar ik ben blij dat we vandaag hierover het debat kunnen voeren in de commissie. Zijn dood heeft de gemoederen in Vlaanderen en Brussel heel erg beroerd.

Een reconstructie in de pers van de verschrikkelijke, mensonterende dooprituelen van studentenkring Reuzegom, gevolgd door bijkomende berichtgeving over de mogelijk racistische motieven van de daders en intimidatie van studenten die de wantoestanden aanklaagden, stelt de discussie op scherp over hoe de KU Leuven destijds op al deze feiten heeft gereageerd. Ik ben er totaal misselijk van geweest. Ik kan me moeilijk voorstellen dat andere mensen die wreedheid hebben, die wil om mensen te vernederen. Ik vraag me af waarom men zo iets doet. Waarom voel je daarna ook nog de nood om de sporen uit te wissen? Dat gaat ook, mijnheer Daniëls, mijn verstand compleet te boven. Ik hoop ook dat de mensen die daarvoor verantwoordelijk zijn, ook hun verantwoordelijkheid zullen nemen en in geen geval hun straf – want dat verdienen ze voor mij – zullen ontlopen. Ik sluit me dus volmondig aan bij de terechte bedenking van de heer Daniëls. Ook ik hoop dat ze er niet in zullen slagen om, door alles wat er in de pers is verschenen en zich verschuilend achter een resem dure advocaten, alsnog een vrijspraak te bekomen.

Er rijzen vragen, niet alleen over de specifieke aandacht van de universiteit in de zaak Reuzegom, maar ook meer algemeen over de controle op studentendopen en de opvolging van grensoverschrijdend gedrag.

Natuurlijk heeft de KU Leuven al enkele jaren, net als de andere universiteiten en hogeronderwijsinstellingen, een doopcharter in lijn met de principes van het Vlaams Doopcharter zoals dat in 2018 werd ingevoerd naar aanleiding van de dood van Sanda. Het grote knelpunt blijft evenwel dat de ondertekening van dit charter op geen enkele manier kan worden afgedwongen. Sommige hogeronderwijsinstellingen stellen de ondertekening van het doopcharter als voorwaarde voor het verlenen van financiële of logistieke steun aan studentenverenigingen, maar dat is zeker geen algemene regel. Niet alle clubs zijn überhaupt geïnteresseerd in steun. Verder is ook compleet onduidelijk wat de sancties zijn voor clubs die het charter met voeten treden, en loopt de aanpak uiteen per instelling.

Alvast bij de KU Leuven is het doopcharter op geen enkele manier gelinkt aan het tuchtreglement van de universiteit. Dat laatste legt sowieso vooral de nadruk op onderwijsgerelateerde fouten, zoals plagiaat, en maar zeer beperkt op algemene, ethische principes die door elke student moeten worden gehonoreerd, bij dooprituelen en daarbuiten. Komt daarbij dat de uitspraak over eventuele sancties vandaag in handen is van één enkele persoon, de vicerector, die volgens eigen inzicht uitspraak doet in tuchtdossiers. Dat zorgt natuurlijk voor een sterke machtsconcentratie, waardoor studenten al langer vragen om die procedure te herzien met het oog op meer interne controle. Eenzelfde vraag leeft trouwens met betrekking tot het meldpunt grensoverschrijdend gedrag, waarbij ook veel te

weinig duidelijk is wat er precies gebeurt met klachten, bijvoorbeeld over racisme en intimidatie.

Op basis van deze input die ik van studenten heb gekregen naar aanleiding van wat er is gebeurd, heb ik vier vragen.

Minister, ziet u pistes om de afdwingbaarheid van het Vlaams Doopcharter te verzekeren voor alle Vlaamse studentenclubs in Vlaanderen en Brussel, al besef ik zeer goed dat dat niet evident is. Kunt u garanderen dat er geen euro Vlaamse middelen gaat naar studentenclubs die het charter niet hebben ondertekend? Bent u bereid om in overleg te gaan om alle hogeronderwijsinstellingen ertoe aan te zetten een duidelijke verwijzing naar hun doopcharter op te nemen in hun tuchtreglementen zodat overtredingen van het charter ook tot sancties kunnen leiden? Bent u bereid overleg te plegen met de hogeronderwijsinstellingen rond de opvolging van klachten bij hun meldpunten voor grensoverschrijdend gedrag? Een suggestie die ik heb gehoord, is of het niet mogelijk zou zijn om de regeringscommissaris daarin een rol te geven.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Collega's, het kader bestond nog niet op het moment van de feiten, voor alle duidelijkheid. Het Vlaams kader bevat brede afspraken die samen met een grote groep van vertegenwoordigers van studentenorganisaties en hogeronderwijsinstellingen werden opgesteld. Het is een set van algemene principes en gedragsregels voor studentenorganisaties waarbij het steeds de doelstelling is geweest om deze Vlaanderenbrede afspraken door te vertalen naar de individuele charters van instellingen en lokale besturen. De algemene principes kunnen in deze charters veel gedetailleerder worden uitgewerkt.

Men heeft er dus expliciet voor gekozen om die algemene principes beperkt en met focus op te stellen, om die zeer 'high-level' te houden, net om te vermijden dat er tegenstrijdigheden zouden optreden met de lokale charters.

In een allereerste versie was er een artikel opgenomen omtrent het verbod op het gebruik van levende dieren, slachtafval, mest, gft en giftige of bijtende producten. Dat heeft men doelbewust geschrapt omdat het meer geschikt werd gevonden voor de lokale charters, net zoals enkele andere regels die te concreet en specifiek werden bevonden voor het Vlaamse kader. Ik wil er wel graag op wijzen dat te allen tijde de wetten en lokale regels van kracht blijven, zoals dat ook voor de rest van de samenleving het geval is. Voor het drama dat zich heeft afgespeeld, bestaat er onder andere het Strafwetboek. De rechterlijke macht zal ter zake haar job doen. Ze is daar ook mee bezig. Wij moeten het Strafwetboek niet gaan overschrijven in een doopcharter, en bijvoorbeeld de Dierenwelzijnswet al evenmin.

In veel studentenclubs en -verenigingen is men natuurlijk geschrokken van wat er is gebeurd, en zij kunnen en willen zich daar niet mee associëren. Het lijkt me belangrijk dat we het vertrouwen in de vele studenten en organisaties die wél verantwoordelijkheid tonen, niet verliezen door deze uitzonderlijke gebeurtenis. Ik heb vorige week of twee weken geleden nog een aantal vertegenwoordigers van studentenclubs, -conventen en -verenigingen ontvangen, om met hen te bekijken hoe we het best het studentenleven kunnen aanpakken. Dat zijn heel verantwoordelijke jonge gasten en dames. We hebben vrij snel een concrete aanpak voor het studentenleven uitgewerkt.

We hebben het natuurlijk ook snel gehad over dopen. Ze gaven te kennen dat dit het studentenleven absoluut heeft geraakt, en ze willen echt af van dat negatieve imago. We hebben afgesproken om deze periode van pandemie ook te gebruiken om stil te staan bij dat ritueel dopen. Ik heb hen ook uitdrukkelijk opgeroepen om te weerstaan aan de oproepen om die dopen af te schaffen of te verbieden. Ik vind

dat een zinvol ritueel. Dat gaat over de inwijding, de opname in een gemeenschap. Wel moet men misschien terug naar die essentie, wil en kan men dat heruitvinden door naar die essentie terug te keren. Dat moet niet volledig worden weggegooid.

Ik vind het ook niet zinvol om op grond van die uitzonderlijke gebeurtenis nu alles strenger te maken. Als politici moeten we toch regelmatig ook weerstaan aan de roep om een regel te verstrengen op grond van de vaststelling dat die regel niet wordt nageleefd door een minderheid en ten nadele van wie de regel wél naleeft. Daar moeten we ons echt altijd voor hoeden. Ik denk dat dat in dezen ook speelt, terwijl het gaat over inbreuken tegen de Strafwet.

Mijn voorganger, minister Crevits, heeft er uitdrukkelijk voor gekozen om een doopcharter op te stellen omdat anders de gemaakte afspraken in regelgeving zouden moeten worden opgenomen. Anders zouden ze niet afdwingbaar kunnen zijn. Ik denk dat dat een verstandige aanpak is. In België geldt de vrijheid om zich te verenigen en om activiteiten te organiseren. Ik wijs er nog eens op dat vele zaken gewoon volgen uit de gangbare rechtspraak. Instellingen en lokale besturen kunnen natuurlijk wel als voorwaarde stellen dat een studentenorganisatie het Vlaamse kader en/of het lokale charter moet ondertekenen om recht te hebben op ondersteuning van haar activiteiten. Opnieuw, tussen haakjes, Reuzengom was daar niet bij. Dat was geen erkende of aangesloten organisatie.

Bij het overtreden van dat charter kan de ondersteuning dan ook worden stopgezet. De Vlaamse overheid heeft geen band met studentenorganisaties, erkent ze niet, zodat het charter ook niet als een afdwingbare stok achter de deur kan worden gehanteerd.

Het is wel zo dat het charter nog altijd door verenigingen kan worden ondertekend. Door die omstandigheden zijn heel wat organisaties overstag gegaan en hebben het effectief ondertekend, terwijl ze vroeger weigerachtig waren. Ik heb begrepen dat in Leuven alle verenigingen die erkend zijn, het charter ondertekend hebben.

We hebben aan de vertegenwoordigers van de conventen gevraagd om te proberen nog meer studentenverenigingen te betrekken bij die conventenwerking en te zorgen dat de toegangsdrempel laag is. In sommige gevallen is er een hogere drempel, zoals ik zelf heb mogen meemaken in mijn studentenleven. Ook dat zal worden meegenomen.

De controle op de naleving van het Vlaams doopkader en de eigen lokale afspraken, het eventueel sanctioneren van inbreuken en de aard van de sancties die worden opgelegd, behoort volledig tot de autonomie en de verantwoordelijkheid van de Hogeronderwijsinstellingen, de lokale besturen en indien nodig van de politiediensten. Hogeronderwijsinstellingen kennen hun studentenorganisaties en hun studenten en kunnen hen steeds onderwerpen aan interne procedures met het opleggen van sancties tot mogelijk gevolg. Dat behoort volledig tot de eigen autonomie van de instellingen. Ik kom daar als minister niet in tussen.

Er was veel discussie over de sancties – of het gebrek – eraan en de beschuldigingen daaromtrent ten aanzien van de KU Leuven. Ik apprecieer dat men daar uiteindelijk wel sancties heeft getroffen op basis van voortschrijdend inzicht – ook omdat men pas op een bepaald moment op de hoogte werd gesteld van bepaalde informatie. Op grond daarvan heeft men dan wel sancties getroffen. Dat apprecieer ik.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Kunnen we nog strenger zijn? Moeten we het doopcharter nog veranderen? Het is nog maar net van kracht. Ik zie niet direct iets wat ontbreekt in relatie tot wat er gebeurd is.

Wat ik wel heb nagekeken, minister, en wat u misschien kunt opnemen met de instellingen hoger onderwijs, is dat ze allemaal een examenreglement hebben. Daarin staat meestal een vorm van beginsel waarin staat dat de studenten zowel binnen als buiten de universiteiten of hogescholen eerbied moeten hebben voor de menselijke persoon, de samenleving, de goederen, en dat ze geen handelingen mogen doen die de hoge zending van de instelling en het algemeen belang in het gedrang kunnen brengen.

Aangezien het toch gaat om een Vlaams doopcharter – voor dopen en andere studentikoze activiteiten –, is het misschien wel aangewezen dat ze met zoveel woorden gewoon een artikel toevoegen. Ze kunnen daarin stellen dat ze verwachten van de studenten – aangezien ze zijn ingeschreven – dat ze het Vlaams Doopkader respecteren. Dat kan handig zijn. Dat zou een heel goede kapstok zijn om dat te operationaliseren, ook naar de studenten. Dat is niet de strafheid overschrijven in het doopcharter. Dat is niet moeilijk doen. Het is de koppeling aan een bestaand onderwijs- en examenreglement dat alle studenten decretaal moeten ondertekenen voor ze aan hun instelling starten. Dat is een suggestie die ik wil meegeven.

Het ging net over de KU Leuven. Ik ben het nog nagegaan: er zijn ook studenten van Reuzegom die aan de VUB of in Gent zitten. Die hebben eigenlijk net hetzelfde gedaan. Eigenlijk hebben die drie instellingen net hetzelfde gedaan in het kader van tucht. We zijn nu immers aan het spreken ná de openbaringen in de kranten die we hebben gelezen, maar zij moesten het toen doen met de dingen die er waren vóór die openbaringen. Er was iets serieus misgegaan op die doop, en er was een student gestorven, en er was een onderzoek bezig. Ik wil dus toch wel waarschuwen voor de rechtsstaat. Ik heb er daarnet ook al naar verwezen. Ik denk niet dat we een instelling, eender welke, kunnen verbieden om de stappen van de rechtsstaat te volgen. Dat is belangrijk. We moeten heel erg opletten met 'trial by media' – rechtszaak door de media – om de redenen die ik net heb genoemd.

Mevrouw Goeman, u deelt die bekommernis dat we niet willen dat ze er met niets van afkomen. Ik heb ondertussen geleerd dat er een nieuw tuchtonderzoek gestart is aan de instelling op basis van de openbaringen in de krant. Dat lijkt me, zoals de minister zegt, een goede zaak te zijn. Collega's, laten we het kind niet met het badwater weggooien. Dopen kunnen leuk en amusant zijn en inderdaad die overgang betekenen waarbij je een vriendengroep leert kennen. Diegenen met wie ik pannenkoeken heb gegeten op een kot in de Jozef II-straat in Leuven, dat zijn op dit moment nog altijd mijn beste vrienden. We moesten pannenkoeken maken met een aantal en die ingrediënten verzamelen. Dat was geweldig. Het waren zelfs lekkere pannenkoeken. Ik wil toch de suggestie doen of dat niet kan worden meegenomen in de examenreglementen, minister.

De voorzitter: Ik zat ook in de Jozef II-straat. Dat is straf.

De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Het is een correcte analyse, minister, dat we het Vlaams doopkader niet moeten veranderen, dat de regels duidelijk zijn. Collega Daniëls heeft daar correct naar verwezen.

We zien ook dat hogeronderwijsinstellingen juridisch wat moeilijkheden hebben: kunnen we dat in ons tuchtreglement passen of niet? Dat is niet zo evident. Er zijn ook praktisch wat problemen, zoals studenten die niet aan dezelfde hogeronderwijsinstelling ingeschreven zijn. Waar echt wel een bevoegdheid zit, en ik denk dat we die kunnen gebruiken, is bij de lokale besturen zelf. Die hebben een preventieve politionele bevoegdheid. Dat is zelfs nog niet alleen sanctionerend. Daarbij kunnen we aan de lokale besturen vragen om in hun politiereglement op te nemen dat, als studentendopen plaatsvinden op hun grondgebied, er een voorafgaandelijke

meldingsplicht is met een aantal waarborgen zodat er een preventieve controle is en zelfs achteraf via een gemeentelijke administratieve boete (GAS) bijvoorbeeld gestraft kan worden. Daar denk ik dat u wel een belangrijke rol kan hebben, minister. Als u samen met de Hogeronderwijsinstellingen en met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) op zoek kunt gaan naar een soort basismodel om in die studentensteden in te voeren, dan denk ik dat we het Vlaamse doopkader iets sterker afdwingbaar maken.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Ook ik denk dat er niets mis is met dopen. Dat kan voor sommige jongeren een bijzonder mooi overgangsritueel zijn, op voorwaarde dat het altijd gebeurt met respect voor de waardigheid van alle deelnemers. En daar loopt het, vrees ik, toch wel eens mis. Het geval van Sanda Dia was een extreem geval. Die jongen is overleden. Er loopt nu inderdaad een gerechtelijk onderzoek. Ik heb het altijd bizar gevonden dat de sanctie van de KU Leuven zich op dat moment beperkte tot een werkstraf en het schrijven van een paper. De feiten zijn nu pas in de krant gekomen, maar ook op dat moment wist men al dat de jongen overleden was. Ik vind nog altijd dat dat toen een zeer milde reactie was nadat er iemand gestorven is. Ik heb gehoord dat men nu opnieuw een tuchtonderzoek zou openen op basis van wat er allemaal in de krant is verschenen, maar ik vrees dat je iemand niet twee keer kunt straffen voor dezelfde fouten. Daar hoop ik niet veel op. Zoals gezegd hoop ik dat het gerecht in deze zaak zijn werk zal doen en dat de daders hun straf niet ontlopen.

Gelukkig was dat een extreem geval, zoals ik zei. Ik denk dat het er op sommige andere dopen, als ik de verhalen hoor, ook weleens stevig aan toe durft te gaan en dat ook daar de waardigheid van de studenten al eens in het gedrang komt. Wat ik belangrijk vind, is dat er meer mogelijkheden bestaan om actie te ondernemen als het fout loopt, als er dingen gemeld worden. Eigenlijk ging mijn suggestie in dezelfde richting van wat de heer Daniëls zegt, met name om een expliciete verwijzing te zetten in het onderwijs-, examen- of tuchtreglement van de hogescholen en universiteiten. Ik weet dat dat buiten uw bevoegdheid valt, minister, maar u zou dat punt wel kunnen opnemen en daarin een trekkersrol proberen spelen, als u dat natuurlijk belangrijk genoeg vindt.

Mijn vraag was breder dan dat. Na het geval Sanda Dia zijn ook een aantal vertegenwoordigers van de Leuvense studentenkoepel LOKO het slachtoffer geworden van een lastercampagne waarbij er posters werden opgehangen over hun geaardheid enzovoort. Dat was ook geen mooi verhaal.

Zij zeggen dus ook dat er een probleem is met dat Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag. Eigenlijk hebben ze het gevoel dat daar niet veel mee gebeurt. Kan de regeringscommissaris daar geen toezicht op houden? Want nu hebben we het gevoel dat Hogeronderwijsinstellingen zelf niet altijd geneigd zijn om die klachten al te 'au sérieux' te nemen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik wacht het initiatief van de studenten af. Ik heb hun gevraagd om van deze periode gebruik te maken om het te herdenken. Er zijn afspraken gemaakt om elkaar terug te zien daaromtrent. Ik hoop dat ik daarin een rol van betekenis kan spelen, maar het is wel essentieel dat het een bottom-upinitiatief is en dat we dit zeker niet top-down aanpakken.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, het is inderdaad goed dat u dat met de studenten opneemt en ook met de instellingen hoger onderwijs. Ik verwijs naar mijn

suggestie omtrent het Vlaams doopcharter om elke student die is ingeschreven aan een instelling hoger onderwijs daarmee akkoord te laten gaan.

Voor studentenorganisaties – dat is een belangrijke voetnoot bij dat doopcharter – geldt het voor alles overal. Het gaat niet alleen over erkende studentenverenigingen, maar ook over alle andere feitelijke verenigingen of vzw's die zich met hun activiteiten richten op studenten van de Vlaamse hogescholen en universiteiten, ongeacht de soortnaam die de vereniging hanteert. Ik denk dat we daarmee alles vatten.

Kijken naar de lokale besturen? Ja, maar daar vrees ik een beetje voor. In dit geval is men van Leuven naar een andere plaats in Vlaanderen gereden waar niet veel studentikoos gebeurt. Als ze daar te midden van de bossen in een chiro- of scoutslokaal zijn, dan denk ik niet dat de lokale politie daar op dat moment direct kan optreden.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Mijnheer Daniëls, ik had het eigenlijk enkel over voorafgaande meldingsplicht waarbij je dan aangeeft op welke manier de doop zou plaatsvinden. Het gaat er niet over waar de politie wel of niet 'een inval' moet doen.

Ik ondersteun de bottom-upaanpak. We zullen hier zeker na uw gesprek met de studenten en instellingen op terugkomen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Wat ons natuurlijk interesseert, is dat we dit soort van wantoestanden kunnen voorkomen. Als er toch iets misloopt, dan moet er opgetreden kunnen worden, indien nodig. Ik ben er ook grote fan van om studenten zelf zoveel mogelijk initiatief te laten nemen. Ik hoop toch dat zij goed hebben geluisterd naar de suggesties die wij hier hebben gedaan en dat ook de hogere onderwijsinstellingen hebben geluisterd zodat ze daarmee aan de slag kunnen, want het is echt belangrijk dat er in betere sanctiemechanismen wordt voorzien als dingen echt fundamenteel foutlopen op studentendopen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over lerarenuitval door de coronacrisis – 3256 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Minister, we hebben er deze namiddag al redelijk uitvoerig over gedebatteerd toen het over de mondkemperplicht in de scholen ging, maar het is een problematiek waarover we ons zorgen moeten maken. Het nieuwe schooljaar is een maand bezig, maar niet elke leerkracht staat terug op zijn vertrouwde plek vooraan in de klas. Er zijn namelijk leerkrachten die zelf risicopatiënt zijn of iemand in het gezin hebben die risicopatiënt is, waardoor een besmetting met het coronavirus slecht kan aflopen.

Als een personeelslid tot de risicogroep behoort, staat op de website van Onderwijs Vlaanderen te lezen dat er drie mogelijke scenario's zijn. Ten eerste kan het personeelslid van thuis uit werken als de opdracht het toelaat. Ten tweede kan het

personeelslid een beroep doen op D046 of heirkraft, indien de opdracht het niet toelaat om van thuis uit te werken. Ten derde kan het personeelslid zelf de beslissing nemen om toch fysiek te komen werken.

Nog voor de start van het nieuwe schooljaar merkten sommige scholen reeds dat verschillende leerkrachten een beroep moesten doen op heirkraft omdat er te veel gezondheidsrisico's waren verbonden om les te geven. Daarnaast lezen we in het nieuws dat er leerkrachten zijn die besmet zijn met het coronavirus en daarom niet meer fysiek kunnen lesgeven. Als gevolg van de pandemie vallen er dus verschillende leerkrachten uit. In de context van het nijpende lerarentekort kan het voor scholen een extra uitdaging zijn om een vervanger te zoeken en vooral, om er een te vinden.

Minister, hoeveel leerkrachten doen er op dit moment een beroep op heirkraft wegens het coronavirus? Hebt u daar zicht op?

Hoeveel leerkrachten zijn er na de start van het schooljaar reeds uitgevallen doordat ze besmet waren met het coronavirus?

Hebt u reeds signalen opgevangen van scholen waarbij de schoolorganisatie in het gedrang komt door een lerarenuitval?

Op welke manier zult u ondersteuning bieden aan scholen die op deze manier in moeilijkheden komen?

Welke acties zult u op korte termijn nemen om dit extra tekort aan leerkrachten op te vangen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) heeft een monitoring ontwikkeld zodra de impact van corona duidelijk werd. Wekelijks rapporteert het agentschap mij over onder andere heirkraft. Het meest recente cijfer staat stil bij de situatie op 28 september. Op dat moment riepen 1513 personeelsleden tewerkgesteld in het onderwijs heirkraft in.

U vraagt hoeveel leerkrachten er na de start van het schooljaar zijn uitgevallen doordat ze besmet waren met het coronavirus. De ziektebeelden zijn aspecten waar AGODI geen toegang toe heeft. Dat gaat immers om privacygevoelige, medische gegevens, die behoren tot de bevoegdheid van het controleorgaan, namelijk de firma Certimed. Wel werken we daar ook met data van de CLB's. AGODI werkt wel met afwezigheidscodes. Zo heb je de code X voor leerlingen en leerkrachten. We stellen vast dat de data vrij positief zijn. Ik heb de tabellen bij met de evolutie van het percentage van leerlingen dat niet op school werd verwacht. Het begon op 9 maart. Die cijfers vallen redelijk mee. Ik heb die discussie gisteren nog gevoerd in de 'onderwijsclub'. Die cijfers verbergen natuurlijk wel de 'outliers'. Als je dat Vlaanderenbreed bekijkt, wat die cijfers natuurlijk enkel geaggregeerd rapporteren, zou je denken dat de situatie in vergelijking met een jaar geleden best meevalt. Maar door die grote getallen worden de 'outliers' natuurlijk verscholen.

Algemeen kun je zeggen dat er geen fundamenteel Vlaanderenbreed probleem is met het uitvallen van leerkrachten. Wel is het zo dat er zich hier en daar een manifest probleem dreigt te stellen. Daarvoor is het goed dat de halvering van de quarantaineperiode formeel werd beslist. Het onderwijsveld heeft daarom gevraagd en wij hebben daarop aangedrongen, in alle stilte, op basis van de gesprekken die we hebben gevoerd met de virologen. Zodra het kon, hebben we het doorgedruwd. Deze week is het dan formeel beslist. Die halvering van de quarantaineperiode, van veertien naar zeven dagen, zorgt ervoor dat leerkrachten en leerlingen minder lang de klasvloer moeten missen.

Daarnaast hebben we ook aangedrongen op een herziening van de quarantaine- en andere maatregelen. Er wordt altijd een onderscheid gemaakt tussen laagrisico- en hoogrisicocontacten. Daarbij zijn de quarantainemaatregelen natuurlijk strenger voor de hoogrisicocontacten. Maar tevoren maakte men bij het onderscheid tussen laagrisico- en hoogrisicocontacten geen onderscheid naargelang het mondmasker werd gehanteerd. Dat was compleet onlogisch.

Nu heeft men ook daar opnieuw gezorgd voor een aanpassing. De ratio van de virologen daarachter was vroeger: dan weten we nog altijd niet zeker of dat mondmasker wel correct gebruikt werd. Dan zaait men zelf twijfel over het effect van het mondmasker. Ook dat is nu net aangepast of zal worden aangepast, want dat moet worden goedgekeurd door verschillende organen: Celeval, de Risk Assessment Group (RAG), de Risk Management Group (RMG). Ik denk dat het nu bij RMG zit. Dan kan dit afgeklopt worden. De beslissingsboom is me niet geheel duidelijk. Men is het er uiteindelijk wel over eens. Dat zijn wel belangrijke maatregelen. Want nu werden besmettingen in het secundair onderwijs altijd gelabeld als hoogrisicocontacten en ging men in de praktijk veel verder in quarantainemaatregelen en testmaatregelen. Dat wordt nu op een meer realistische leest geschoeid. Dat zijn de generieke maatregelen die wel iets bijdragen.

Ik erken ook onmiddellijk de keerzijde van de medaille, als er wordt overgegaan tot een beperking van de quarantaineperiode tot zeven dagen: scholen kunnen voorzien in vervanging wanneer het gaat over een termijn van tien dagen. Dus die mogelijkheid kan men dan niet meer gebruiken voor leerkrachten die in quarantaine gaan. Dat staat tegenover het effect van de halvering en van de nieuwe interpretatie met betrekking tot hoogrisicocontacten. In het secundair onderwijs kan dat meestal wel opgevangen worden door het veel hogere aantal leerkrachten. Voor het basisonderwijs stellen zich ongetwijfeld soms nog wel problemen, omdat er daar een kleinere groep leerkrachten is, die voltijds lesgeven. Overuren kunnen daar geen oplossing bieden.

Ik heb wel gezegd dat ik geen generieke maatregelen wil nemen, maar ik wil wel, daar waar het brandt, een mogelijkheid bieden om te blussen. Ik wil dus tijdelijk kunnen voorzien in iets extra's, maar wel gecibleerd, enkel daar, niet als generieke maatregel gewoon invoeren dat alle scholen meer uren krijgen, terwijl dat voor vele scholen niet nodig is. Ik wil wel een ventielprocedure uitwerken waardoor we kunnen optreden en bijstand kunnen bieden. Er zijn natuurlijk nu al de lerarenplatformen, specifiek voor het basisonderwijs. Maar bijvoorbeeld in een stedelijke context zijn die niet altijd afdoende, geraken die te weinig gevuld. Daar ben ik wel bereid iets te doen. Ik heb ook de vraag gesteld om een aanpak te suggereren die heel gecibleerd is, heel tijdelijk en die eruit bestaat dat we daar waar er een brand is, snel kunnen tussenkomen. Dat wil ik zeker doen, maar ik wil geen generieke regel invoeren.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Dank u wel voor de interessante toelichting. Het is natuurlijk logisch dat we de problematiek van de lerarenuitval door de coronacrisis koppelen aan het lerarentekort in het algemeen. Want de bezorgdheid van onze fractie is: de leerkrachten hebben al bijzonder veel moeten geven tijdens de coronacrisis en hebben niet stil gezeten. We geven hen respect en ze verdienen ook respect. Wij moeten er eigenlijk wel voor zorgen dat ze ontlast worden van het vele extra werk waarmee ze worden geconfronteerd, ook als er leerkrachten uitvallen waardoor ze moeten inspringen, extra uren moeten kloppen, meer toezicht moeten houden.

Vandaar mijn bijkomende vraag: zult u zorgen – want de volgende maanden zie ik niet onmiddellijk veel beterschap inzake de coronaproblematiek – voor een acuut

noodplan om deze lerarenuitval op te vangen? Zult u ook structureel op lange termijn een plan maken om dat lerarentekort aan te pakken?

Een tweede opmerking: het is niet de bedoeling dat de leerlingen uiteindelijk opnieuw een leerachterstand oplopen of dat er opnieuw een groot tekort aan leerkrachten komt. Die problematiek is inderdaad vandaag groter in het basisonderwijs dan in het secundair. Maar je merkt ook in het secundair onderwijs al dat leerkrachten die normaal full time werken, overschakelen op deeltijds werken omdat ze een hele dag een mondkapje dragen te vermoeiend vinden. Dat moet allemaal worden opgevangen. Dan kan men natuurlijk tot de constatacie komen dat er geen vervanging meer is voor onze personeelsleden die ziek worden, in quarantaine moeten of zelf tot een risicogroep behoren. Vandaar mijn tweede bijkomende vraag: hoe zult u dat opvangen?

Ten slotte, en niet in het minst: is het uw bedoeling om uw plan voor het aanpakken van het lerarentekort in de nieuwe context van de coronacrisis bij te sturen? Zo ja, wat zult u dan extra doen om het lerarentekort op lange termijn verder aan te pakken, rekening houdend met het feit dat het coronadiertje de volgende maanden, en ik vrees het volgende anderhalf jaar, nog niet weg zal zijn uit onze maatschappij?

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, ik heb een paar bijkomende vragen.

Voor hoelang geldt het geval van heirkraft? Doet zich dat vooral voor in het beroepssecundair onderwijs (bso)? Als je een praktijkvak moet geven en als je risicopatiënt bent, neem ik aan dat dit moeilijk ligt. Je kunt het vak niet van thuis uit geven. Hebben die mensen dan ook recht op volledig loon? Kunnen ze niet tijdelijk ergens anders worden ingezet?

Ik vind het goed dat u een tijdelijke 'ventielprocedure' zou opzetten als noodoplossing. Tegen wanneer mogen wij die verwachten? Is er nog geen sprake van om dit uit te voeren of zit het al klaar in de pijplijn, zoals dat heet?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik ben zeer tevreden met uw antwoord. Sinds half september – de scholen waren nog maar twee weken open –, kreeg ik al een aantal berichten van scholen, vooral basisscholen, dat er een problematiek op hen afkwam. Er waren een aantal basisscholen waar besmette leerkrachten waren of leerkrachten die in contact waren geweest met besmette personen, en de pot van de korte vervangingen stond onder druk. Ik kreeg meer en meer berichten, tot plots het bericht kwam dat de quarantaine naar zeven dagen werd gebracht. Ik vind dat op zich een heel goede zaak, want we moeten er alles aan doen om scholen maximaal open te houden en we moeten er echt alles aan doen om ervoor te zorgen dat leerlingen naar school kunnen gaan en dat we het leerrecht kunnen garanderen. Dat kan alleen maar door hen zoveel mogelijk op school aanwezig te laten zijn. Er moeten natuurlijk wel leerkrachten zijn als de oorspronkelijke leerkracht afwezig is.

Ik ben dus zeer tevreden dat u bereid bent – en ik ben het met u eens dat het geen generieke oplossing moet zijn – tot een oplossing voor die scholen die nu hun pot voor die korte vervangingen kunnen aanvullen.

Ik kreeg bijvoorbeeld de vraag van iemand wiens dochters trouwde en die dus recht had op een aantal vrije dagen. Hij zou die laten vallen omdat hij zijn school en zijn collega's in de problemen zou brengen. In normale omstandigheden is men

zeer creatief in het basisonderwijs en plaatst men klassen samen, maar in coronatijden is dat absoluut niet de oplossing.

Minister, ik ben zeer tevreden met uw antwoord en ik kijk uit naar de timing van uw oplossing.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, het is goed dat u kijkt naar gerichte maatregelen voor die scholen waar zich effectief een probleem voordoet en dat komt naar boven uit de cijfers van het CLB. We kunnen er zeker iets op zeggen om die vervangingen mogelijk te maken.

Ik heb nog een vraagje. Momenteel zijn er een aantal scholen waar gepensioneerde leerkrachten inspringen die eigenlijk tot de risicogroep behoren. Misschien kunt u niet onmiddellijk antwoorden, maar zijn er scholen waar die mensen niet meer inspringen omdat ze tot de risicogroep behoren zodat ook daar leemtes ontstaan in het al knelpuntenleerkrachtenberoep?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik was net aan het bedenken of leeftijd nog een rol speelt bij het definiëren van het al dan niet tot een risicogroep behoren. Ik weet niet waar men uiteindelijk geland is, maar het was ook voorwerp van voortschrijdend inzicht. Aanvankelijk werd er een leeftijdsbarrière gehanteerd, maar ik weet niet of die nu nog zo expliciet wordt gehanteerd. Alleszins is die zeker geëvolueerd. Het belang van leeftijd, zeker in die hogere leeftijdscategorieën, is alleszins afgezwakt.

Het loon wordt doorbetaald in geval van heirkraft, en dat blijft.

De discussie rond de aanpak van het lerarentekort moeten we niet opnieuw ten gronde gaan voeren. Ik zie dat het effect van de zijnstroom al begint te spelen. Ik kijk ook uit naar de eerste cijfers inzake die zijnstroom, nu we toelaten dat tot acht jaar anciënniteit wordt meegenomen. Even terzijde – en ik weet niet of ik dat al heb gezegd – dat is ook zonder kritiek bij de Raad van State gepasseerd. Heel wat critici zeiden immers dat de Raad van State dat zou afschieten. Quod non. We hebben dat ook in tweede lezing goedgekeurd. Daar verwacht ik wel een effect van. Ik vrees zelfs een beetje voor de budgettaire consequenties daarvan, maar dat zou dan ook iets positiefs zijn.

Elke nadeel heeft zijn voordeel: ik denk dat corona echt een opportuniteit is, samen met de aandacht die we met zijn allen besteden aan het lerarentekort, aan het aantrekkelijker maken van het lerarenberoep. Ik denk dat het onderwijs een goede beurt heeft gemaakt, dat er meer waardering is gekomen voor het beroep van leerkracht, niet alleen door hetgeen ze zelf hebben gedaan, maar ook omdat ouders proefondervindelijk hebben mogen vaststellen dat het toch niet zo eenvoudig is om kinderen en jongeren een hele dag lang te kunnen boeien en hun dan ook nog iets bij te brengen. De aantrekkelijkheid ligt natuurlijk ook aan enige mate van zekerheid. Het is net daarom dat ik ook aan die vaste benoeming wil werken, en dat verfijnen, en daarover tot een akkoord wil komen in ruil voor een aanpassing van die evaluatie en die ontslagtermijn. Wat mij betreft, is dat een tweesnijdend zwaard.

Het noodplan, dat is net hetgeen ik voorstelde. Dat is dat ventiel. We zouden over twee weken toch iets willen voorleggen daarover. Ik heb ook gevraagd aan de sociale partners om zelf een concrete suggestie te doen om net die doelstelling en een systematiek te realiseren. Daar kwam ook niet onmiddellijk een antwoord op, want dit is ook niet eenvoudig. Ik verwacht daar echter wel een antwoord op, en ik hoop dan snel te kunnen schakelen. Alleszins kan ik daarvoor dan ook in de

nodige middelen voorzien. Let op, je moet ze natuurlijk ook nog altijd wel vinden. Je kunt zeggen dat je meer middelen geeft aan scholen om tijdelijk aan te werven, maar je moet ze dan nog altijd wel vinden, en dat is en blijft nog altijd het grootste manco.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Ik denk dat dat een bezorgdheid is die we de volgende weken verder zullen meenemen in deze commissie. Het zal nog veel aan bod komen. Het blijven bijzonder onzekere tijden, in onze maatschappij in het algemeen en zeker in het onderwijs in het bijzonder. Ik denk dus dat we heel kort op de bal moeten blijven spelen en heel adequaat moeten volgen wat de problemen zijn. Dank u wel voor de uitleg.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): In verband met die 65-jarigen wil ik gewoon het volgende meegeven. Bij Sciensano zegt men dat wie 65 of ouder is, wel tot de risicogroep behoort. Het Vlaams Verbond heeft echter een nota gemaakt om te nuanceren als het gaat over de vraag hoe oudere personeelsleden het werk veilig kunnen hervatten. Ze wijzen erop dat het niet alleen over de leeftijd gaat, maar ook over de gezondheidstoestand. Er is dus enige nuance als men dat bekijkt. Ik geef het gewoon maar mee voor de volledigheid van het verslag.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de samenstelling en werking van de commissie Beter Onderwijs – 3270 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, als reactie op de resultaten van internationale onderzoeken zoals de PISA-studies (Programme for International Student Assessment) richtte u een commissie Beter Onderwijs op. Begin maart vernamen we via de media dat het voorzitterschap van die werkgroep werd overgenomen door de heer Brinckman. De werkgroep zou verder bestaan uit een 14-tal personen: 7 academici en 7 leerkrachten die voorstellen en aanbevelingen moeten formuleren voor kwaliteitsvol onderwijs in Vlaanderen. De plaatsen in de werkgroep waren gegeerd, maar beperkt: 960 leerkrachten registreerden zich online als kandidaat voor deze expertengroep. Slechts 7 werden uitverkoren.

Het antwoord op schriftelijke vraag 514 van collega De Gucht leert ons het volgende: "De gekozen leraars komen zowel uit het Buitengewoon, kleuter-, basis- als secundair onderwijs (BSO, TSO en ASO)." Verderop lezen we: "We kozen zelfs voor een bijna gelijke verspreiding over de provincies, met oog voor de grootstedelijke context (o.a. Brussel en Antwerpen) als voor de meer landelijke omgevingsfactoren (zoals Bilzen of Begijnendijk)."

Het was wachten tot 2 september om een antwoord te krijgen op mijn schriftelijke vraag van 27 april. Dat was op mijn verjaardag, dus ik weet dat nog heel goed. Daarin verwees de minister naar een eerdere mededeling aan de Vlaamse Regering van 17 juli over de commissie Beter Onderwijs. Toch blijven we, ook nu nog, in het ongewisse over de precieze samenstelling van die expertengroep.

Over de werking van de klankbordgroep gaf de minister in antwoord op schriftelijke vraag 514 ook nog het volgende mee, en ik citeer: "De concrete modaliteiten ervan zijn we op dit moment nog aan het uitwerken."

Ondertussen verneem ik via de sociale media dat de expertengroep al een eerste keer bijeenkwam. Wellicht kunt u, minister, ons nu wat meer inlichten over de stand van zaken. Ik heb namelijk enkele concrete vragen voor u.

Mijn eerste vragen gaan over de expertengroep. Hoe garandeert u dat alle onderwijsvormen, onderwijsniveaus, het gewoon en het buitengewoon onderwijs, alle provincies en bovendien ook zowel de stedelijke als de landelijke onderwijscontext volledig gecoverd worden door deze zeven leerkrachten? Wat is de verdere timing en de agenda voor de volgende bijeenkomsten van deze expertengroep?

En wat de klankbordgroep betreft: wie stelt deze klankbordgroep samen? Welke criteria worden gehanteerd? Is deze groep al samengesteld? Zo ja, wie zijn de leden? Wat is de precieze taakomschrijving?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wel, voor de samenstelling van de commissie Beter Onderwijs met ervaringsdeskundigen uit de onderwijspraktijk hebben zich inderdaad bijna duizend mensen kandidaat gesteld. Bij de selectie hebben we een dubbel systeem gehanteerd. Enerzijds was er een methode waarbij kandidaten op een neutrale manier geselecteerd werden, rekening houdend met een brede waaier aan vakexpertise, diversiteit qua onderwijsniveau en -vormen, regionale spreiding, de diverse onderwijsverstrekkers, gender, en zowel de stedelijke als de landelijke onderwijscontext. Anderzijds gebeurde de selectie op basis van de ingediende argumentatie van de kandidaten.

Dat dubbele model, dat in goede samenspraak tussen de voorzitter en mijn departement gebeurde, heeft geleid tot een groep van zeven experts die tijdens een gesprek met de voorzitter – noem het een derde moment van screening – ook nog eens goed op elkaar bleken aan te sluiten. Daarmee bedoel ik dat ze niet allemaal getuigen van eenzelfde mening over het onderwijs. Wat dat betreft is deze groep, en zeker in combinatie met de zeven experts, een relevante en realistische reflectie van de onderwijspraktijk. Ik kan u verzekeren dat er zeer secuur te werk is gegaan en dat er bijzonder zorgvuldig is omgegaan met de afweging van de kandidaturen. Ik heb daar zelf ook akte van genomen, niet meer dan dat. Het was ook expliciet de bedoeling om die commissie niet te groot te maken, net in functie van de effectiviteit en de efficiëntie.

De klankbordgroep is nog niet samengesteld. Er moet ook nog niets afgetoetst worden. Maar het lijkt mij evident dat je daar een goede vertegenwoordiging van het onderwijsveld hebt, en dat daar bijvoorbeeld de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) bij zit, en een vertegenwoordiging van ervaringsdeskundigen. Maar dat volgt.

De commissie gaat natuurlijk volledig autonoom werken. Die stelt ook haar eigen inhoudelijke agenda op, evenals haar vergaderfrequentie. Het opzet is dat de werkzaamheden binnen de twaalf maanden worden afgerond. Door corona was het moeilijk om een groep mensen fysiek samen te brengen, wat de voorzitter wel expliciet wilde. Men heeft dan uiteindelijk geopteerd voor een combinatie tussen fysiek samenzijn en vanop afstand vergaderen. De eerste vergadering heeft eind augustus plaatsgevonden.

Gezien de autonomie van de commissie zal de voorzitter de samenstelling van zowel de commissie Beter Onderwijs als de klankbordgroep, en ook de taakstelling en de methodiek op 7 oktober tijdens een persmoment zelf toelichten. Op dat moment wenst hij ook duiding te geven over een verdere aanpak.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Ik had deze vraag ook al kunnen omzetten naar een schriftelijke vraag, maar ik stel ze toch nog eens heel expliciet, omdat ik toch wat bezorgdheden hoorde van mensen, vooral vanuit West-Vlaanderen en Limburg. Zij vroegen zich af of ze wel voldoende vertegenwoordigd zijn. Worden ze ook wel gehoord? Daarom doe ik nog eens deze oproep.

Ik doe deze oproep ook voor de mensen die in het kunstsecundair onderwijs (kso) lesgeven. Want in het antwoord op de schriftelijke vraag van collega De Gucht werd er enkel verwezen naar bso, tso en aso. Misschien is dat toch iets wat gevoelig kan liggen. We moeten zorgen dat ook de mensen van kso gehoord worden.

Verder stel ik ook de vraag hoe we terugkoppelen naar die bijna duizend mensen die zich kandidaat hebben gesteld. Want er is niets minder leuk dan je kandidaat te stellen en niet geselecteerd te zijn, maar achteraf ook helemaal niets meer te horen. Ik denk dat er ook wat terugkoppeling moet worden voorzien voor die duizend zeer geïnteresseerde en enthousiaste leerkrachten.

Minister, u hebt ondertussen al verschillende clubjes. We zouden kunnen zeggen dat we graag lid worden van dat clubje, maar mijn vraag is ook op welke manier en wanneer we in deze commissie zicht kunnen krijgen op de gang van zaken van die expertengroep. Hoe zult u ons hiervan op de hoogte brengen? Ik dank u.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik denk gewoon dat we erg blij mogen zijn dat er duizend leerkrachten zijn, mensen van de vloer, die dit er nog bij willen nemen, naast hun zware en geëngageerde taak in de klas. Ik denk dat we daar alleen maar blij om mogen zijn. Ik had mij zorgen gemaakt mocht de minister hebben gezegd dat het niet zal lukken om die expertengroep samen te stellen, omdat er geen kandidaten voor zijn.

Ten tweede denk ik dat die rechtstreekse participatie, rechtstreeks vanop de klasvloer – de mensen die met de botten in de modder staan – toch een belangrijk signaal is dat we hen ook als expert zien. Wie is er een professional? Wel, wij zien iedereen als een professional, iedereen kan daar iets zinvol over zeggen. Ik had niet graag mee moeten oordelen over wie van die duizend mensen wel of niet in aanmerking kwam.

Het feit dat de kranten nog niet vol hebben gestaan met allerlei misnoegde of miskende evenwichten lijkt mij een goede zaak. Dat wil dan zeggen dat al die mensen die zich kandidaat hebben gesteld, zich op de een of andere manier in de beslissing kunnen vinden. De terugkoppeling naar hen, naar ons, naar u en naar het brede onderwijsveld zal per definitie onderdeel uitmaken van het vervolg. En als dat er is, vernemen we dat ook graag, misschien zelfs rechtstreeks van de voorzitter van die club.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat de vertegenwoordiging betreft: ik weet zelf niet hoe het zit met kso, en ook de provinciale aanhangigheid van de leden is mij onbekend. Maar ik ging wel uit van een evenwichtige regionale spreiding. Maar ik weet niet of ze erin vertegenwoordigd zijn. Maar verslaag niet, u behoort tot het allerhoogste gezag, de decreetgevende macht. Er is een tijd gevraagd van twaalf maanden, dus ik ga ervan uit dat wij bij de start van volgend parlementair jaar en schooljaar kunnen discussiëren over een rapport met concrete voorstellen en maatregelen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Ik zal dat noteren voor onze agenda. Ik dank u.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.